

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Prop. 91 LS

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i tjenesteloven (geoblokkering) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember 2019 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2018/302

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	4.2	Innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen	16
2	Bakgrunnen for lovforslaget	5	4.3	EØS-komiteens beslutning	16
2.1	Innledning	5	4.4	Om forholdet til norsk rett	16
2.2	Innlemmelse i EØS-avtalen	6	4.5	Departementets vurderinger	17
2.3	Høringen	6	5	Økonomiske og administrative konsekvenser	17
2.4	Bakgrunnen for geoblokkeringsforordningen	7	5.1	Konsekvenser for næringsdrivende	17
2.5	Hovedinnholdet i geoblokkeringsforordningen	7	5.2	Konsekvenser for det offentlige ...	17
2.5.1	Forordningens virkeområde	7	5.3	Konsekvenser for forbrukere og næringsdrivende som sluttkunde	17
2.5.2	Tilgang til brukergrensesnitt på nett	8	6	Merknader til de enkelte bestemmelsene	17
2.5.3	Tilgang til varer og tjenester	8	6.1	Tjenesteloven	17
2.5.4	Forbud mot diskriminering knyttet til betalingsløsninger	9	A Forslag til lov om endringer i tjenesteloven (geoblokking)	19	
2.5.5	Avtaler om passivt salg	10	B Forslag til vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2018/302	20	
2.5.6	Håndheving	10	Vedlegg		
2.5.7	Praktisk bistand til forbrukere	10	1	Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302 av 28. februar 2018 om tiltak mot uberettiget geoblokking og andre former for forskjellsbehandling på bakgrunn av kunders nasjonalitet, bosted eller etableringssted i det indre marked, og om endring av forordning (EF) nr. 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og direktiv 2009/22/EF	21
3	Gjennomføring av forordningen i norsk rett	11	2	EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember 2019 om endring av EØS-avtalens vedlegg X (Generelle tjenester) og vedlegg XIX (Forbrukervern) ...	35
3.1	Forordningen gjennomføres «som sådan» i nasjonal rett	11			
3.2	Valg av håndhevingsorgan	11			
3.2.1	Høringsnotatet	11			
3.2.2	Høringsinstansenes syn	13			
3.2.3	Departementets vurdering	13			
3.3	Adgang til å sanksjonere brudd på forordningen	13			
3.3.1	Høringsnotatet	13			
3.3.2	Høringsinstansenes syn	14			
3.3.3	Departementets vurdering	14			
3.4	Valg av bistandsorgan	14			
3.4.1	Høringsnotatet	14			
3.4.2	Høringsinstansenes syn	15			
3.4.3	Departementets vurdering	15			
3.5	Unntak for bestemte næringsdrivende med begrenset omsetning	15			
3.5.1	Høringsnotatet	15			
3.5.2	Høringsinstansenes syn	15			
3.5.3	Departementets vurdering	15			
4	Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning	16			
4.1	Om europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302	16			

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Prop. 91 LS

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i tjenesteloven (geoblokkering) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember 2019 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2018/302

*Tilråding fra Nærings- og fiskeridepartementet 7. mai 2020,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Nærings- og fiskeridepartementet (departementet) foreslår i denne proposisjonen endringer i lov om tjenestevirksomhet av 19. juni 2009 nr. 103 (tjenesteloven). Proposisjonen gjelder gjennomføringen av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302 av 28. februar 2018 om imøtegåelse av uberettiget geoblokkering og andre former for forskjellsbehandling på grunnlag av kundenes nasjonalitet, bopel eller hjemsted i det indre marked (heretter omtalt som geoblokkeringsforordningen) og endring av forordning (EF) 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og av direktiv 2009/22/EF. Selve gjennomføringen av forordningen vil skje i forskrift.

Geoblokkeringsforordningen har som mål å hindre forskjellsbehandling på bakgrunn av kunders nasjonalitet, bosted eller etableringssted, herunder uberettiget geoblokkering, i transaksjoner over landegrensene mellom en næringsdrivende og en kunde i forbindelse med salg av varer og levering av tjenester i EØS.

Forordningen er EØS-relevant, og ble ved EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av

13. desember 2019 innlemmet i EØS-avtalens vedlegg X og XIX. Beslutningen om å ta forordningen inn i EØS-avtalen ble tatt med forbehold om Stortingets samtykke. Departementet foreslår derfor at Stortinget gir samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Innledning

Hensikten med lovforslaget er å etablere en forskriftshjemmel for å kunne gjennomføre Norges forpliktelser i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302 av 28. februar 2018 om imøtegåelse av uberettiget geoblokkering og andre former for forskjellsbehandling på grunnlag av kundenes nasjonalitet, bopel eller hjemsted i det indre marked og om endring av forordning (EF) 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og av direktiv 2009/22/EF.

Hensikten med geoblokkeringsforordningen er å sikre at kunder i EØS blir behandlet på

samme måte når de er i samme situasjon, uavhengig av kundens nasjonalitet, bopel eller hjemsted. Hovedelementene i forordningen omfatter bestemmelser om salg av varer og tjenester, kundens tilgang til nettsider, og ikke-diskriminering i valg av betalingsmåte.

Bestemmelsene i geoblokkeringsforordningen innebærer at det vil bli enklere å forholde seg til diskrimineringsforbudet i tjenesteloven på dette området. Dette fordi reglene i geoblokkeringsforordningen innebærer en spesifisering av det mer generelle diskrimineringsforbudet i tjenesteloven § 19.

Geoblokkeringsforordningen foreslås gjennomført i norsk rett ved inkorporasjon, det vil si uten omskriving i norsk rett, i forskrift med hjemmel i et nytt tredje ledd i tjenesteloven § 19.

2.2 Innlemmelse i EØS-avtalen

Forordningen har virket i EU siden 3. desember 2018. For at forordningen skal være bindende for Norge er det en forutsetning at forordningen er formelt innlemmet i EØS-avtalen, og at Stortinget har samtykket til innlemmelsen. Forordningen ble innlemmet i EØS-avtalen i EØS-komitebeslutning nr. 311/2019 av 13. desember 2019, med forbehold om at Stortinget samtykker til innlemmelsen. Det følger av EØS-komitebeslutningen at forordningen innlemmes i EØS-avtalens vedlegg X og XIX med visse tekniske tilpasninger. Dette vil bli nærmere omtalt i punkt 4.3.

2.3 Høringen

Nærings- og fiskeridepartementet sendte forordningens bestemmelser på høring den 26. juli 2016. Den 19. september 2019 sendte departementet et høringsnotat med forslag til gjennomføring av geoblokkeringsforordningen i norsk rett på alminnelig høring. I høringsnotatet ble det foreslått endringer i tjenesteloven. Høringsfristen var 12. desember 2019.

Følgende høringsinstanser fikk høringsnotatet til uttalelse:

Akademikerne
Arbeids- og sosialdepartementet
Barne- og likestillingsdepartementet
Bedriftsforbundet
Bergen Center for Competition Law and Economics (BECCLE)
Datatilsynet
Den norske advokatforening
Den norske dommerforening

Det juridiske fakultet UiB
Det juridiske fakultet UiO
Det juridiske fakultet UiT
Det samfunnsvitenskapelige fakultet UiB
Det samfunnsvitenskapelige fakultet UiO
Finans Norge
Finansdepartementet
Finanstilsynet
Forbruker Europa
Forbrukerrådet
Forsvarsdepartementet
Handelshøyskolen BI
Helse- og omsorgsdepartementet
Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede (UNIO)
Hovedorganisasjonen Virke
Innovasjon Norge
Justis- og beredskapsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Konkurransetilsynet
Kulturdepartementet
Kunnskapsdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Landsorganisasjonen i Norge
Nord universitet
Norges handelshøyskole
Næringslivets hovedorganisasjon
Olje- og energidepartementet
Oslo Economics
Samarbeidsutvalget for forlikråd og namsmenn
Samferdselsdepartementet
Sekretariatet For Markedsrådet og Forbrukertvistutvalget Forbrukertvistutvalget
Statsministerens kontor
Universitetet i Agder
Universitetet i Stavanger
Universitetet i Tromsø
Utenriksdepartementet
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Regelrådet har uttalt seg om høringen av forslaget. Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk. Høringssvaret inneholder ikke innspill om høringsnotatets materielle innhold, men knytter seg til kravene i utredningsinstruksen.

Regelrådet påpeker blant annet at høringsnotatet mangler en problembeskrivelse, at det i større grad burde vært henvist til EUs konsekvensutredning, samt at forventet ikrafttredelse burde fremgått. Videre mener Regelrådet at behovet for unntaksbestemmelser for små virksomheter burde vært utredet nærmere. Dermed konkluderes det i

høringssvaret med at departementets utredning har svakheter. Departementet vurderer at utredningen har vært grundig og tilstrekkelig, og at kravene i utredningsinstruksen er ivaretatt, men departementet tar innspillene fra Regelrådet til etterretning.

Følgende instanser har kommet med realitetsuttalelser:

Forbrukertilsynet
Akademikerne
Virke
Forbrukerrådet
Forbruker Europa

Følgende instanser har svart at de ikke har merknader, eller ikke ønsker å avgi uttalelse:

Samferdselsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Utenriksdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Landbruks- og matdepartementet

2.4 Bakgrunnen for geoblokkeringsforordningen

Fri bevegelse for varer og tjenester er avgjørende for et velfungerende indre marked i EØS. Geoblokking er en betegnelse på forskjellsbehandling av internettbrukere basert på deres geografiske tilhørighet. Dette kan gjøres ved å anvende kundens IP-adresse, leveringsadresse, språk, valgte betalingsløsning, osv. for å vurdere hvorvidt en bestemt kunde skal ha tilgang til en nettside eller ikke. Eksempelvis kan dette innebære at en kunde som befinner seg i Tyskland ikke får tilgang til en bestemt nettside som en kunde som befinner seg i Italia får tilgang til. Ulike rettslige rammer og ulikeartete regler knyttet til forbrukerbeskyttelse, miljøkrav, krav til merking, leveringskostnader og språkkrav er noen av årsakene til at enkelte virksomheter ikke ønsker å tilby sine varer og tjenester til kunder i andre EØS-stater. En slik tilgangsbegrensning kan utgjøre en skranke for det indre markedets frie bevegelse for varer og tjenester.

Geoblokkeringsforordningen er en spesifisering av europaparlaments- og rådsdirektiv om tjenester i det indre marked 2006/123/EF (tjenestedirektivet) artikkel 20 (2).

Tjenestedirektivet artikkel 20 pålegger EØS-statene å sørge for at tjenestemottagere ikke diskrimineres basert på geografisk tilhørighet eller nasjonalitet. Det er bare når det er direkte begrun-

net i objektive forhold at man kan forskjellsbehandle tjenestemottagere. Rettslig uklarhet knyttet til når forskjellsbehandling kan begrunnes i objektive forhold og svakt utbygde håndhevingsmekanismer har ført til at diskrimineringsforbudet i tjenestedirektivet ikke har vært særlig effektivt.

Geoblokkeringsforordningen er ment å klargjøre artikkel 20 i tjenestedirektivet blant annet ved å definere enkelte situasjoner der forskjellsbehandling basert på nasjonalitet, bosted eller etableringssted ikke kan legitimeres under artikkel 20.

Geoblokking og annen diskriminering basert på geografisk tilhørighet kan bidra til markedsdeling og redusert konkurranse. Videre gir det forbrukerne mindre innflytelse i markedene, og hindrer dem i å benytte seg av de beste tilbudene.

Formålet med geoblokkeringsforordningen er å bidra til vekst og økt valgfrihet for forbrukere gjennom å hindre ulovlig diskriminering basert på nasjonalitet, bosted eller etableringssted i det indre markedet. Geoblokkeringsforordningen er en viktig del av Europakommisjonens digitale indre markedsstrategi fra 2015 og et element i den såkalte e-handelspakken som ble fremmet av Europakommisjonen 25. mai 2016, som omfatter tiltak for å styrke samarbeid om forbrukervern, bedre grensekryssende forsendelse av pakker og tiltak mot ulovlig geoblokking. Ulovlig geoblokking legger begrensninger på grenseoverskridende handel, som igjen motvirker et velfungerende indre marked. Forordningen tar sikte på å øke valgfrihet for forbrukere, og øke forbrukeres tilgang til varer og tjenester, samtidig som det tas hensyn til næringsdrivendes frihet til å organisere sin virksomhet innenfor rammene av nasjonal rett og EØS-retten.

2.5 Hovedinnholdet i geoblokkeringsforordningen

2.5.1 Forordningens virkeområde

Geoblokkeringsforordningens saklige virkeområde er avgrenset på samme måte som tjenestedirektivet. Av forordningen artikkel 1 (3) fremgår det at forordningen ikke får anvendelse på virksomhet som er opplistet i tjenestedirektivet artikkel 2 (2). Dette gjelder blant annet tjenester på transportområdet, finansielle tjenester, og audiovisuelle tjenester. Slike tjenester ligger dermed utenfor forordningens saklige virkeområde.

Det følger av forordningen artikkel 1 (2) at forordningen ikke får anvendelse i tilfeller der de

relevante delene av en transaksjon er knyttet til en og samme stat. Det må foreligge et grenseoverskridende element for at forordningen skal få anvendelse.

Videre følger det av forordningen artikkel 1 (7) at prinsippet om *lex specialis* gjelder, det vil si at geoblokkeringsforordningen har forrang i tilfelle motstrid med bestemmelsene i tjenestedirektivet.

Forordningens pliktsubjekter er næringsdrivende som tilbyr sine varer eller tjenester til kunder i EØS, uavhengig av om de er etablert i en EØS-stat eller i et tredjeland. Det er gjort et unntak fra en av forordningens bestemmelser for næringsdrivende under en viss størrelse. Dette er nærmere utdypet i punkt 3.5. Forordningens rettighetssubjekter er forbrukere som er statsborgere av, eller bosatt i, en EØS-stat, samt næringsdrivende som er etablert i en EØS-stat, og som handler varer og tjenester som sluttkunde. En næringsdrivende anses å handle varer og tjenester som sluttkunde når kjøpsvilkårene ikke er individuelt forhandlet, og når formålet med kjøpet ikke er videresalg, prosessering, utleie eller lignende. I praksis vil dette innebære at en næringsdrivende etter forordningen kan begrense hvor mange kvantum én kunde kan kjøpe, for å sikre at kjøpet er til eget bruk.

2.5.2 Tilgang til brukergrensesnitt på nett

Forordningen artikkel 3 regulerer hva som forstås med geoblokking. Etter artikkel 3 (1) er det forbudt å blokkere eller begrense kunders tilgang til brukergrensesnitt på nett som følge av kundens nasjonalitet, bosted eller etableringssted. Å blokkere tilgangen innebærer at kunden ikke får *tilgang* til en nettside overhodet. Å begrense tilgangen innebærer at kunden for eksempel kun får tilgang til deler av en side, eller at kunden blir omdirigert til en annen versjon av en nettside. Både blokkering og begrensning av tilgang omtales som geoblokking, og begge deler er forbudt etter geoblokkeringsforordningen artikkel 3.

Forbudet gjelder i en næringsdrivendes applikasjon så vel som på ordinære nettsider. En næringsdrivende som for eksempel markedsfører hotellovernattinger kan ikke gi tilgang til sin applikasjon for reservasjon, bestilling og betaling av hotelltjenesten *bare* til kunder etablert i én eller flere bestemte EØS-stater. Forordningen krever imidlertid ikke at den næringsdrivende må lage versjoner av applikasjonen for ulike land.

Artikkel 3 (2) regulerer omdirigering av kunder fra en versjon av et slikt brukergrensesnitt på

nett til en annen versjon av brukergrensesnittet. Næringsdrivende utformer ofte forskjellige versjoner av sitt grensesnitt rettet mot forskjellige målgrupper inndelt etter nasjonalitet eller geografisk tilhørighet. Etter denne bestemmelsen kreves det at den næringsdrivende innhenter kundens samtykke til å bli omdirigert til en annen versjon av nettsiden, som for eksempel er uformet på kundens eget språk. Automatisk omdirigering uten innhenting av samtykke er dermed i strid med artikkel 3 (2).

Dersom en italiensk kunde går inn på den franskspråklige nettsiden til en belgisk fornøyelsespark, er det således ikke tillatt for fornøyelsesparken å omdirigere kunden til en italienskspråklig versjon av nettsiden uten at kunden samtykker. Kunden skal om den samtykker til å bli sendt videre til den italienskspråklige siden, ha anledning til å gå tilbake til den franskspråklige versjonen.

Artikkel 3 (3) fastsetter at forbudene i artikkel 3 (1) og (2) ikke kommer til anvendelse i tilfeller hvor EU-rett, eller nasjonal rett i samsvar med EU-retten, gjør det nødvendig å hindre tilgang til et brukergrensesnitt på nett eller omdirigere kunden til en annen versjon av brukergrensesnittet. Et eksempel på dette kan være salg av fyrverkeri på internett. Dersom det i et annet land er et forbud mot salg av fyrverkeri, kan den næringsdrivende blokkere tilgangen til nettsiden for kunder fra dette landet. Dersom den næringsdrivende mener seg bundet av et slikt forbud, plikter den næringsdrivende å gi en begrunnelse for dette. Begrunnelsen skal gis på språket i den språkversjonen av brukergrensesnittet som kunden gikk inn på.

2.5.3 Tilgang til varer og tjenester

Forordningen artikkel 4 (1) gjelder tilgang til varer og tjenester. Det er ikke tillatt for en næringsdrivende å ha ulike alminnelige vilkår for tilgang til sine varer eller tjenester avhengig av kundens nasjonalitet, bosted eller etableringssted i tre angitte situasjoner:

1. Der en kunde kjøper en vare og der varen enten skal leveres på et sted i tråd med selgers normale vilkår, eller den skal hentes av kjøper på et sted i tråd med selgers normale vilkår.
2. Der kunden skal motta elektronisk leverte tjenesteytelser. Det oppstilles imidlertid et unntak fra dette utgangspunktet der hovedelementet i tjenesten er omsetning av opphavsrettbeskyttet materiale.
3. Når kunden skal motta tjenester, unntatt elektronisk leverte tjenester, på et fysisk sted hvor

den næringsdrivende opererer. Eksempler på slike tjenester vil være hotellovernatting, restauranttjenester, tjenestene til fornøylesparker, bruk av alpinanlegg, kulturarrangementer, kurs, messer mv.

Artikkel 4 (2) presiserer at forbudene i artikkel 4 (1) ikke hindrer næringsdrivende i å tilby alminnelige avtalevilkår, inkludert priser, som er forskjellig i forskjellige stater eller regioner. Etter forordningen er det likevel slik at en kunde, uavhengig av nasjonalitet eller bosted i EØS, kan benytte seg av et pristilbud eller det tilbudet som inngår i de alminnelige avtalevilkårene som tilbys på et bestemt sted. Dersom en formidler av hotellovernatting tilbyr forskjellige priser på sin svenske og norske nettside for et hotell i Danmark, kan alle kunder benytte seg av det laveste pristilbudet. Den næringsdrivende kan ikke hindre en svensk kunde bosatt i Sverige i å benytte seg av den lavere prisen som tilbys på den norske nettsiden.

Artikkel 4 (3) klargjør at å overholde reglene i forordningen ikke i seg selv utløser et ansvar for selger knyttet til ikke-kontraktstrettslige nasjonale krav i kundens hjemstat. Har for eksempel Sverige andre aldersgrenser enn Frankrike på en bestemt DVD, utløser ikke etterlevelse av geoblokkeringsforordningen ansvar for å følge dette regelverket, eller opplyse om det.

Artikkel 4 (4) fastsetter at enkelte små bedrifter, som er unntatt fra merverdiavgift etter reglene i EUs medlemsstater vedtatt i samsvar med bestemmelser i direktiv 2006/112/EU kapittel 1, XII som regulerer merverdiavgift (merverdiavgiftsdirektivet), ikke er bundet av diskrimineringsforbudene i artikkel 4 (1).

EØS-avtalen omfatter ikke regler om merverdiavgift. Merverdiavgiftsdirektivet er derfor ikke tatt inn i EØS-avtalen og er ikke bindende for Norge. Unntaket fra diskrimineringsforbudet i geoblokkeringsforordningen artikkel 4 (1) får følgende ikke betydning for norske virksomheter, uten at det etableres en egen unntaksbestemmelse i norsk rett.

Det følger av artikkel 4 (5) at forbudet mot diskriminering i artikkel 4 (1) ikke kommer til anvendelse dersom bestemmelser i, eller i medhold av, EU-retten er til hinder for å levere ytelser i samsvar med artikkel 4 (1).

Artikkel 4 (5) inneholder også en særbestemmelse om omsetning av bøker. Dersom nasjonal rett i samsvar med EU-retten fastsetter at bøker skal selges til forskjellig pris til kunder i forskjellige områder, kommer ikke diskrimineringsforbudet i artikkel 4 (1) til anvendelse.

2.5.4 Forbud mot diskriminering knyttet til betalingsløsninger

Det følger av forordningen artikkel 5 at den betalingsløsningen som selgeren har valgt skal gjelde for alle kunder uavhengig av nasjonalitet, bosted eller hjemsted. Bakgrunnen for artikkel 5 er beskrevet i forordningens fortalepunkt 32. En næringsdrivende står i utgangspunktet fritt til å bestemme hvilke betalingsløsninger den ønsker å benytte. Dette gjelder også oppgjørsform. Næringsdrivende som godtar kortbasert betaling med en bestemt type kort, har ikke plikt til godta betaling med andre kort. Den næringsdrivende kan også bestemme hvilke kategori betalingskort som skal aksepteres (debet eller kreditt). Eksempelvis vil en næringsdrivende som godtar betaling med en type debetkort fra en bestemt betalingsformidler, måtte godta betaling med debetkort fra samme betalingsformidler utstedt i samtlige EØS-stater. Det er ikke adgang til å kun akseptere debetkort fra en betalingsformidler som er utstedt i enkelte land. En næringsdrivende som akseptere betaling med en type debetkort er derimot ikke forpliktet til å godta betaling med andre korttyper som for eksempel kredittkort. Videre skilles det mellom privatpersoners kort og bedriftskort. En næringsdrivende kan velge å godta betaling med kun én av typene.

Den næringsdrivende behøver heller ikke godta betaling via en betalingsformidler dersom det innebærer at den næringsdrivende må inngå ny kontrakt med betalingsformidleren. Bestemmelsen medfører at den løsningen selgeren har valgt skal gjelde likt for alle kunder.

Innenfor rammen av de betalingsløsningene den næringsdrivende benytter, tillates det etter artikkel 5 (1) imidlertid ikke å diskriminere på bakgrunn av nasjonalitet eller geografisk tilhørighet når:

1. Betalingstransaksjonen er elektronisk i form av pengeoverføring, direkte debitering eller en et kortbasert betalingsinstrument av samme varemerke og kategori som den næringsdrivende allerede aksepterer,
2. autentiseringskravene oppfyller kravene i direktiv EU 2015/2366 (betalingstjenestedirektivet) og
3. betalingen er i en valuta den næringsdrivende aksepterer.

De tre vilkårene er kumulative. Diskrimineringsforbudene gjelder både den som betaler og tjenesteytere som formidler betalingen, inkludert kundens bank.

Artikkel 5 (2) bygger på prinsippet om ytelse mot ytelse og fastsetter at den næringsdrivende kan utsette sin ytelse til den mottar bekreftelse på at betalingstransaksjonen er satt i gang. Utsatt ytelse må være velbegrunnet og basert på objektive forhold.

Artikkel 5 (3) medfører at den næringsdrivende kan kreve betalt for reelle kostnader knyttet til betalingstransaksjonen i tilfeller hvor dette er regulert i andre deler av EU/EØS-retten.

2.5.5 Avtaler om passivt salg

Artikkel 6 har bestemmelser om forholdet mellom diskrimineringsforbudene i geoblokkeringsforordningen og en næringsdrivendes avtalerettslige forpliktelser om begrensninger i passivt salg.

Aktivt salg er der den næringsdrivende har gjort et arbeid for å få i stand salget i form av ulike markedsføringsaktiviteter. Dette står i motsetning til passivt salg, der kunder henvender seg til den næringsdrivende for å kjøpe de aktuelle varene uten at den næringsdrivende har drevet salgsarbeid rettet mot kunden.

Artikkel 6 (1) medfører at en leverandør ikke gjennom en kontrakt kan forhindre en næringsdrivende i å besvare uoppfordrede henvendelser fra kunder, altså passivt salg, i de bestemte situasjonene som er omfattet av forordningen; artikkel 3 (tilgang til brukergrensesnitt på nett), artikkel 4 (tilgang til varer og tjenester) eller artikkel 5 (ikke-diskriminering i forbindelse med betalingsløsninger).

Man kan således ikke avtale seg ut av forordningens diskrimineringsforbud knyttet til disse situasjonene. Slike kontraktsrettslige krav er automatisk ugyldige etter artikkel 6 (2). I praksis skal næringsdrivende dermed kunne betjene alle kunder uansett deres nasjonalitet eller bosted.

Avtaler som forbyr passivt salg kan være i strid med forbudet mot konkurransebegrensende avtaler i EØS-avtalen artikkel 53 og konkurranseloven § 10. Det fremgår imidlertid av artikkel 6 (1) at forordningen om geoblokking ikke er til hinder for avtaler som begrenser aktivt salg slik det er definert i kommisjonsforordning (EU) nr. 330/2010 (gruppefritak for vertikale avtaler). Dette vil ikke bli behandlet nærmere i denne proposisjonen.

2.5.6 Håndheving

Artikkel 7 (1) gjelder håndhevelse av forordningens bestemmelser. Det skal utpekes ett eller flere organer som skal ha ansvar for korrekt og effektiv håndheving av forordningen nasjonalt. I

fortalen punkt 35 står det at både domstolene og forvaltningsorganer kan være aktuelle til denne rollen.

Artikkel 7 (2) fastsetter at medlemsstatene skal ha tiltak som kommer til anvendelse ved overtredelse av bestemmelsene i forordningen. Bestemmelsen beskriver ikke hva tiltakene skal gå ut på, men det presiseres at de skal være virkningsfulle, forholdsmessige og avskrekkende. I fortalen punkt 35 framgår det at de ansvarlige organene skal ha kompetanse til å pålegge den næringsdrivende å overholde forordningens bestemmelser.

Bestemmelsen må sees i sammenheng med artikkel 10 som fastsetter at bestemmelsene i geoblokkeringsforordningen om vern av forbrukere gjøres til del av forbrukervernsamarbeidet mellom forbrukermyndighetene i EØS.

2.5.7 Praktisk bistand til forbrukere

Geoblokkeringsforordningen artikkel 8 oppstiller en plikt til å utpeke et eller flere organer som er ansvarlige for å gi praktisk bistand til forbrukere i tvister med næringsdrivende om anvendelsen av geoblokkeringsforordningen.

Artikkel 8 sier lite om hva bistanden til forbrukere skal gå ut på. I «Spørsmål og svar om forordningen om geoblokking i forbindelse med e-handel» (s. 36) uttaler Europakommisjonen at:

«Sådan bistand kan for eksempel være forklaring af deres rettigheder som forbrugere, hjælp til at bilægge en tvist med en erhvervsdrivende i en anden medlemsstat eller oplysninger om, hvem de bør kontakte, eller hvad de bør gøre, hvis forbrugerorganet ikke selv kan hjælpe. (...) Forordningen angiver ikke de elementer, som den praktiske bistand omhandlet i artikel 8 potentielt bør omfatte. Denne artikel er imidlertid inspireret af den eksisterende bistand, der er omhandlet i artikel 21 i direktiv 2006/123/EF [tjenestedirektivet]. I henhold til denne artikel omfatter bistand til tjenestemodtagere i) generel oplysning om de gældende regler, ii) oplysninger om klagemuligheder og iii) koordinering af gensidig bistand med andre organer i andre medlemsstater for at tilvejebringe ovennævnte oplysninger.»

Bestemmelsen er inspirert av tjenestedirektivet artikkel 21. Gode grunner taler dermed for at det organet som yter bistand etter tjenestedirektivet artikkel 21 også yter bistand etter geoblokkeringsforordningen artikkel 8. Valg av bistandsorgan vil bli omtalt nærmere i punkt 3.4.

3 Gjennomføring av forordningen i norsk rett

3.1 Forordningen gjennomføres «som sådan» i nasjonal rett

Forordning (EU) 2018/302 om geoblokking ble publisert i Den europeiske unions tidende 2. mars 2018 og anvendes i EU fra 3. desember 2018. Forordningen får ikke direkte virkning i Norge, men den skal i henhold til EØS-avtalens artikkel 7 bokstav a «gjøres til del av avtalepartenes interne rettsorden». Forordningen skal gjennomføres «som sådan» i nasjonal rett, jf. EØS-avtalen artikkel 7 bokstav a. Dette innebærer at forordningen må gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon. Inkorporasjon innebærer at forordningen gjøres gjeldende som norsk lov uten omskrivninger.

Forordningen er behandlet i Spesialutvalget for indre markedssaker og er vurdert EØS-relevant og akseptabel. EØS-komiteen besluttet å innlemme forordningen i EØS-avtalen den 13. desember 2019. Gjennomføringen i norsk rett krever lovendring, og det er derfor tatt forbehold om Stortingets samtykke i henhold til EØS-avtalen § 103.

Geoblokkeringsforordningen inneholder forpliktelse rettet mot næringsdrivende. Gjennomføringen må derfor ha hjemmel i lov, i dette tilfellet forskriftshjemmel i tjenesteloven § 19, for ikke å stride mot legalitetsprinsippet.

I tillegg forutsetter forordningen som nevnt at enkelte supplerende bestemmelser fastsettes i nasjonal rett. Disse knytter seg blant annet til valg av håndhevingsorgan, sanksjonsbestemmelser, utpeking av organ som skal gi bistand til forbrukere og unntak for bestemte næringsdrivende med begrenset omsetning. Dette vil bli omtalt i punkt 3.2 – 3.5.

Denne proposisjonen inneholder henvisninger til markedsføringsloven. I Prop. 8 LS (2019–2020) er det foreslått endringer i markedsføringsloven. Henvisningene til bestemmelsene i markedsføringsloven i foreliggende proposisjon forutsetter at Prop. 8 LS (2019–2020) blir vedtatt før foreliggende proposisjon blir vedtatt.

3.2 Valg av håndhevingsorgan

3.2.1 Høringsnotatet

3.2.1.1 Generelt

Forordningen artikkel 7 (1) gjelder håndhevelse av forordningens bestemmelser. Organer som er ansvarlig for håndheving av geoblokkeringsforordningen skal utpekes nasjonalt. I forordningens

fortalepunkt 35 fremgår det at både domstolene og forvaltningsorganer kan være aktuelle som håndhevingsorganer.

Forordningen regulerer både tilfeller der kunden er forbruker og der en næringsdrivende er sluttkunde. Håndhevingsorgan må således fastsettes for begge gruppene. Forbrukertilsynet har kompetanse til å føre tilsyn og håndheve forbrukerregelverk, og er derfor et naturlig valg som håndhevingsorgan for tilfeller der kunden er en forbruker. De rene næringsssakene der en næringsdrivende er sluttkunde og forbrukerhensyn ikke gjør seg gjeldende, antas å være få. Valg av håndhevingsorgan for slike saker må tas med dette som utgangspunkt.

Ut i fra hvilke oppgaver som er lagt til de ulike forvaltningsorganene, er det etter departementets vurdering ikke andre forvaltningsorganer enn Forbrukertilsynet og eventuelt Konkurransetilsynet, som er aktuelle å vurdere som håndhevingsorgan for bestemmelsene i geoblokkeringsforordningen. Håndheving av geoblokkeringsforordningen ventes i seg selv å kreve lite ressurser. Det er ikke effektiv bruk av samfunnets ressurser å gi et organ som ikke har tilgrensende faglig funksjoner denne oppgaven. Det å opprette et nytt organ vurderes ikke som aktuelt.

Departementet oppstilte i høringsnotatet et skille mellom saker som gjelder rene forbrukerforhold, og saker utenfor forbrukerforhold der en næringsdrivende er sluttkunde.

3.2.1.2 I saker som omhandler forbrukerforhold

Departementet foreslo i høringsnotatet at håndhevingsmyndigheten i forbrukerforhold legges til Forbrukertilsynet. Forbrukertilsynet har ansvar for håndheving av forbrukerregelverk på en rekke områder og deltar i det europeiske forbrukervernsamarbeidet. Håndhevingsorganet med ansvaret for forbrukerforhold i saker om geoblokking skal også inngå som et ledd i det europeiske samarbeidet. Det fremgår av geoblokkeringsforordningen artikkel 10 (1) og (2). Markedsføringsloven gir Forbrukertilsynet et sett av virkemidler for håndheving. Disse vil også oppfylle de kravene det stilles til håndheving av geoblokkeringsforordningen.

Et annet moment er at det i forbindelse med høringen av gjennomføring av ny forordning om forbrukervernsamarbeid er foreslått en bestemmelse om at Forbrukertilsynet skal føre tilsyn med etterlevelsen av den generelle bestemmelsen om ikke-diskriminering av tjenestemottaker i tjenesteloven § 19 annet ledd i forbrukerforhold.

Deler av de nye bestemmelsene om geoblokking kan sees som en presisering av tjenestelovens bestemmelser om ikke-diskriminering. Forslaget til gjennomføring av ny forordning om forbrukervernsamarbeid vil medføre at Forbrukertilsynet skal føre tilsyn med tjenesteloven § 19 etter bestemmelsene i markedsføringsloven. Dette taler for at Forbrukertilsynet også bør utpekes som håndhevingsorgan for de nært beslektede bestemmelsene i geoblokkeringsforordningen.

En annen løsning kunne være å legge hele håndhevingsmyndigheten, både i og utenfor forbrukerforhold etter geoblokkeringsforordningen, til Konkurransetilsynet. Departementet har vurdert dette, og finner det lite naturlig at et regelverk som i hovedsak er utformet for å ivareta forbrukerrettigheter skulle legges til Konkurransetilsynet. Ettersom håndhevingen av geoblokkeringsforordningen også skal inngå i det europeiske forbrukervernsamarbeidet ville en slik løsning ikke være tilfredsstillende. Departementet foreslo å plassere denne oppgaven hos et organ som allerede er tildelt oppgaver som er likeartede med hensyn til rettsgrunnlag og rettsanvendelse, og som dermed krever nokså likeartede arbeidsformer og organisering. Konkurransetilsynets håndheving av konkurranseloven ligner mindre på de nye oppgavene etter geoblokkeringsforordningen, enn oppgavene som ligger til Forbrukertilsynet.

3.2.1.3 *I saker der en næringsdrivende er kunde*

Diskrimineringsforbudene i geoblokkeringsforordningen beskytter også en næringsdrivende når denne er sluttkunden i et kjøp av varer eller tjenester. Det skal også utpekes et håndhevingsorgan for disse tilfellene, jf. geoblokkeringsforordningen artikkel 7. Det stilles ikke konkrete krav til hvilke virkemidler håndhevingsmyndigheten må ha i saker som berører næringsdrivende, ut over ordlyden i artikkel 7 (2) som krever at håndhevingstiltakene skal være virkningsfulle, forholdsmessige og avskrekkende.

Som nevnt skal geoblokkeringsforordningen inngå som en del av forbrukervernsamarbeidet i henhold til forordning (EU) 2017/2394 (CPC-forordningen) i EØS når forbrukere er kunder. Bestemmelsene om håndheving i CPC-forordningen gjelder imidlertid bare i forbrukerforhold. Gjennomføringen av geoblokkeringsforordningen krever at det velges en håndhevingsmyndighet også i saker mellom to næringsdrivende der en av de næringsdrivende er sluttkunde. Etter departementets syn er interessene som skal

beskyttes i stor grad sammenfallende, uavhengig av om kunden er forbruker eller næringsdrivende sluttkunde.

Det ble i høringsnotatet vurdert at formålsparagrafen til markedsføringsloven bør endres dersom tilsynet pålegges oppgaven med å håndheve alle saker etter geoblokkeringsforordningen. Det fremgår av markedsføringsloven at Forbrukertilsynet fører tilsyn ut fra hensynet til forbrukerne.

I tilfeller der en selger har en nettside i strid med bestemmelsene i geoblokkeringsforordningen kan forbrukeraspekter samtidig kunne gjøre seg gjeldende i en sak som omhandler en næringsdrivende som sluttkunde. Dersom forbrukere har tilgang til samme nettside som de næringsdrivende vil det kunne argumenteres for at forbrukerhensyn gjør seg gjeldende også i disse sakene. I slike saker kan Forbrukertilsynets håndhevingskompetanse derfor komme til anvendelse. Hvorvidt Forbrukertilsynet finner det riktig og nødvendig å håndheve regelverket overfor selger/eier av nettsiden må vurderes i hver enkelt sak.

Uavhengig av Forbrukertilsynets eventuelle inngripen vil den næringsdrivende også kunne anlegge en sak ved domstolene vedrørende brudd på geoblokkeringsforordningen som skal håndheves i tråd med bestemmelsene om håndheving i markedsføringsloven.

I Danmark har man valgt den løsningen at Forbrukerombudsmannen kan velge å ta klager til behandling som omhandler en næringsdrivende dersom saken også inneholder et vesentlig forbrukeraspekt. Dersom Forbrukerombudsmannen velger ikke å fremme denne saken, kan den næringsdrivende selv anlegge sak ved domstolen for brudd på markedsføringsloven. Sverige har lagt seg på en tilsvarende løsning der Forbrukerrådet kan agere i alle saker hvor forbrukerhensyn gjør seg gjeldende. De øvrige sakene som betegnes som rene næringslivssaker er tenkt håndhevet av domstolene. Finland har lagt til rette for en tilsvarende løsning.

Departementet foreslo at håndheving av geoblokkeringsforordningen etableres på tilsvarende måte der reglene anvendes til beskyttelse av næringsdrivende, som der de anvendes til beskyttelse av forbrukere. Regelverket som skal håndheves etter forordningen er det samme uavhengig av hvem som er kunde. Selv om Forbrukertilsynet skal ivareta forbrukerhensyn og det ofte er slik at forbrukere og næringsdrivende handler fra samme nettside, vil en del av sakene der næringsdrivende berøres kunne dekkes gjennom For-

brukertilsynets håndheving av forbrukernes rettigheter etter geoblokkeringsforordningen.

For de sakene som ikke inneholder forbrukerhensyn mente departementet at krav til håndheving kan ivaretas gjennom normal domstolsbehandling. I henhold til punkt 35 i fortalen til forordningen kan håndhevingen også ivaretas av domstolen. Dette vil etter all sannsynlighet dreie seg om få saker noe som hverken rettferdiggjør etablering av en egen tilsynsmyndighet eller nødvendiggjør utvidelse av Forbrukertilsynets kompetanse til å gjelde ut over å ivareta forbrukerhensyn. Dette innebærer at vi velger samme løsning som i våre nordiske naboland.

Forordningen inneholder bestemmelser om revisjon. Det vil være naturlig at håndheving av forordningen vurderes i den sammenhengen.

3.2.2 Høringsinstansenes syn

Forbruker Europa, Forbrukerrådet, Akademikerne, og Forbrukertilsynet har uttalt seg om valg av håndhevingsorgan i sine respektive høringsvar. Forbruker Europa og Forbrukerrådet uttaler at det er fornuftig å legge håndhevingsmyndigheten til Forbrukertilsynet.

Akademikerne mener det er uheldig at det legges opp til et system hvor Forbrukertilsynet ikke kan håndheve alle saker på forordningens område. Videre skriver Akademikerne at også alle næringsdrivende må kunne ha et kostnadsfritt og effektivt lavterskeltilbud når de opplever seg utestengt, eller på annen måte diskriminert ved handel av varer og tjenester på nettet. Akademikerne vurderer at det bør tilrettelegges for en slik trygghet, uavhengig av om tvisten kan sies å falle innenfor eller utenfor forbrukerforhold. Akademikerne trekker særlig frem at hovedvekten av norske virksomheter er innenfor SMB-segmentet, og at det for slike næringsdrivende i praksis vil være en svært høy terskel for å prøve saker for domstolene innenfor områder som for eksempel geoblokkeringsforskriften.

Forbrukertilsynet støtter forslaget om at det utpekes som tilsynsorgan i saker der forbrukerhensyn gjør seg gjeldende. Tilsynet uttaler videre at man ved å velge én håndhevingsmyndighet til å føre tilsyn med regelverket, vil unngå to parallelle prosesser i ulike myndigheter. Dette vil igjen sikre likebehandling og hindre at man håndhever forordningen forskjellig. Forbrukertilsynet understreker at det selv velger hvilke saker som prioriteres og hva slags inngrep som eventuelt er riktig i den enkelte sak. Forbrukertilsynet stiller seg kritisk til en eventuell endring av formålsparagrafen i

markedsføringsloven, og mener det ikke er en naturlig oppgave for Forbrukertilsynet å behandle saker som kun gjelder næringsdrivende i mellom. Forbrukertilsynet støtter forslaget om at saker som mellom næringsdrivende behandles av domstolene, slik det er gjort i de øvrige nordiske landene. Forbrukertilsynet mener det bør presiseres i forskriften § 2 at Forbrukertilsynet fører kontroll med at bestemmelser overholdes i tilfeller der forbrukerhensyn gjør seg gjeldende, og viser i den sammenheng til hvordan dette er gjort i Sverige.

3.2.3 Departementets vurdering

Etter departementets syn bør håndhevingskompetansen legges til Forbrukertilsynet. Høringsinstansene som har uttalt seg om spørsmålet er enig i dette. Dette gjelder i saker som gjelder rene forbrukerforhold, samt saker mellom næringsdrivende der forbrukerhensyn gjør seg gjeldende. At Forbrukertilsynet fører tilsyn ut fra hensynet til forbrukerne fremgår av markedsføringsloven § 35. Det henvises til markedsføringslovens bestemmelser om håndheving i tjenesteloven § 19.

I saker mellom næringsdrivende som ikke berører forbrukerhensyn vil den næringsdrivende måtte reise sak for domstolene i tilfelle tvist knyttet til reglene i forordningen. Departementet anslår at slike saker vil være svært begrenset i antall. Departementet vurderer dermed at geoblokkeringsforordningens bestemmelser vil bli tilstrekkelig håndhevet med denne løsningen. Hensynet til det å ha likeartede løsninger i de nordiske landene taler også for en slik løsning. Departementet vurderer at kravene som stilles til effektiv håndheving av forordningen blir ivarettatt ved at denne løsningen velges. Det vises i denne sammenheng til at domstolene uttrykkelig foreslås som mulig håndhevingsorgan i forordningens fortalepunkt 32.

3.3 Adgang til å sanksjonere brudd på forordningen

3.3.1 Høringsnotatet

Av høringsnotatet fremgår det at departementet foreslår en bestemmelse som sikrer at håndhevingsmyndigheten får myndighet til å føre kontroll med etterlevelsen av forordningen i tråd med markedsføringsloven §§ 32 til 43. Dette omfatter kompetanse til å fatte påbud- og forbudsvedtak, vedtak om tvangsmulkt og vedtak om overtredelsesgebyr.

Tvangsmulkt er ment å hindre fremtidig brudd og kan fastsettes enten løpende eller som en engangsmulkt. Overtredelsesgebyr er en sanksjon for brudd på en pliktbestemmelse i lov, forskrift eller enkeltvedtak. Gebyret har et straffemål, men det regnes ikke som straff i formell forstand. Overtredelsesgebyr ilegges ved forsettlig eller uaktsomme overtredelser av lovens regler, og der overtredelsen anses som vesentlig eller overtredelsen har skjedd gjentatte ganger. Håndhevingskompetansen foreslås regulert i forskriften.

3.3.2 Høringsinstansenes syn

Forbrukerrådet og Forbrukertilsynet har uttalt seg om dette spørsmålet i sine respektive høringsvar. Forbrukerrådet viser i sitt høringssvar til at det er helt nødvendig at det følger sanksjonsmyndighet med håndhevingen, og at det kan ilegges gebyrer, forbudsvedtak og tvangsmulkt.

Forbrukertilsynet gir i sitt høringssvar uttrykk for at det i tillegg til overtredelsesgebyr bør kunne fattes vedtak om påbud eller forbud med en tilknyttet tvangsmulkt. Forbrukertilsynet anser tvangsmulkt som mer hensiktsmessig i enkelte tilfeller, og at det er egnet til å legge et effektivt oppfylleelsespress på den næringsdrivende. Det vises i den sammenheng til at Forbrukertilsynet har fattet vedtak om løpende tvangsmulkt hvor næringsdrivende ikke har villet endre nettsider som er i strid med lovverket. Forbrukertilsynet uttaler videre at tvangsmulkt kan anvendes som reaksjon i saker der bruddet ikke er å anse som vesentlig, eller det har skjedd gjentatte ganger.

Forbrukertilsynet fremhever i sitt høringssvar at hjemmel til å anvende administrative sanksjoner skal være fastsatt i lov, jf. forvaltningsloven § 44. Det bes om at Forbrukertilsynets myndighet til å fatte vedtak om overtredelsesgebyr og tvangsmulkt fremgår av lov og ikke av forskrift. Det vises i den sammenheng til pakkereiseloven §§ 51 og 52 som eksempel på hvordan dette kan gjøres.

3.3.3 Departementets vurdering

Departementet vurderer at håndhevingsmyndigheten skal ha kompetanse til å fatte påbud- og forbudsvedtak, vedtak om tvangsmulkt og vedtak om overtredelsesgebyr. Dette vurderes som nødvendig for å sikre etterlevelse av geoblokkeringsforordningen. Høringsinstansene som har uttalt seg om spørsmålet er enig i at disse sanksjonene er hensiktsmessige og nødvendige.

I forbindelse med gjennomføring av CPC-forordningen er det i Prop. 8 LS (2019–2020) foreslått et nytt tredje ledd i tjenesteloven § 19. Dette leddet omhandler håndheving av tjenesteloven § 19. Etter vedtakelse av foreliggende proposisjon blir forannevnte tredje ledd et nytt fjerde ledd, forutsatt at Prop. 8 LS (2019–2020) allerede er vedtatt. Forskriftshjemmelen til geoblokkeringsforordningen blir nytt tredje ledd i tjenesteloven § 19. Kompetanse til å håndheve geoblokkeringsforordningen vil dermed fremgå av tjenesteloven § 19 fjerde ledd, ved henvisning til markedsføringslovens bestemmelser om håndheving. Kompetansen til å ilegges overtredelsesgebyr fremgår direkte av tjenesteloven § 19 fjerde ledd.

3.4 Valg av bistandsorgan

3.4.1 Høringsnotatet

Det ble i høringsnotatet foreslått at Forbruker Europa utpekes som ansvarlig organ for å gi praktisk bistand til forbrukere for det tilfellet at det oppstår en tvist mellom en forbruker og en næringsdrivende som springer ut av geoblokkeringsforordningen.

Forbruker Europa ble opprettet i 2006 som Forbrukerrådets kontor for handel på tvers av landegrensene i EØS. Det er en forutsetning for at Forbruker Europa skal kunne behandle en sak at den gjelder en forbruker i en EØS-stat og en næringsdrivende i en annen EØS-stat. Forbruker Europa gir råd og veiledning til norske forbrukere om deres rettigheter i EØS. De mekler mellom forbrukere og næringsdrivende i situasjoner hvor det oppstår konflikt etter grensekryssende handel.

I Norge er det Forbruker Europa som yter bistand i henhold til tjenstedirektivet artikkel 21. Den erfaringen Forbruker Europa har opparbeidet med å yte bistand til forbrukere knyttet til grenseoverskridende handel, gir et godt utgangspunkt for å fylle rollen som bistandsorgan etter geoblokkeringsforordningen artikkel 8. De funksjonene det fyller som bistandsorgan, inkludert som kontaktpunkt etter tjenstedirektivet artikkel 21 og for nettbasert tvisteløsning, tilsvarer langt på vei de oppgaver som skal ivaretas etter geoblokkeringsforordningen. Det er også sammenheng mellom den type problemstillinger forbrukere vil kunne ha behov for bistand til etter geoblokkeringsforordningen og øvrig bistand Forbruker Europa yter. Ressurshensyn tilsier at Forbruker Europas virksomhet utvides til å omfatte geoblokkeringsforordningen heller enn at andre forbrukervernorganer må utvikle parallell kompetanse og virksomhet. Det

har også betydning at Forbruker Europa deltar i relevante europeiske samarbeid.

3.4.2 Høringsinstansenes syn

Departementet har mottatt høringssvar fra Forbruker Europa og Forbrukerrådet vedrørende valg av organ som skal yte bistand til forbrukere i tilfelle tvist med en næringsdrivende. Begge støtter departementets forslag om å legge bistandsfunksjonen til Forbruker Europa.

Forbruker Europa uttaler at det har erfaring som kontaktpunkt for ODR plattformen – klageportalen og som informasjonspunkt etter tjenstedirektivets artikkel 21. Det er derfor naturlig at Forbruker Europa utpekes som ansvarlig for bistandsfunksjonen etter forordningen

Forbrukerrådet og Forbruker Europa gjør i sine høringssvar oppmerksom på at omstillinger i forbrukerapparatet medfører at Forbruker Europa innlemmes i Forbrukertilsynet fra 1. januar 2021.

3.4.3 Departementets vurdering

Departementet vurderer at det er mest hensiktsmessig å legge bistandsfunksjonen etter geoblokkeringsforordningen til Forbruker Europa. Dette støttes av høringsinstansene som har innlagt høringssvar. Formelt vil bistandsfunksjonen ligge hos Forbrukerrådet ettersom Forbruker Europa er en del av Forbrukerrådet. Forbruker Europa skal innlemmes i Forbrukertilsynet fra 1. januar 2021, dermed vil bistandsfunksjonen formelt ligge hos Forbrukertilsynet fra dette tidspunktet.

3.5 Unntak for bestemte næringsdrivende med begrenset omsetning

3.5.1 Høringsnotatet

I høringsnotatet ble det redegjort for geoblokkeringsforordningen artikkel 4 (4) som gir unntak for små virksomheter fra diskrimineringsforbudene i artikkel 4 (1). Dette medfører at det ikke stilles krav til at virksomheter som er unntatt fra merverdiavgift etter merverdiavgiftsdirektivets kapittel 1 under overskrift XII, overholder geoblokkeringsforordningen artikkel 4 (1) bokstav b. Bestemmelsen det vises til i merverdiavgiftsdirektivets gir EU-landene anledning til å unnta små bedrifter fra merverdiavgift.

Merverdiavgiftsdirektivets er ikke tatt inn i EØS-avtalen ettersom EØS-avtalen ikke omfatter

regler merverdiavgift. For at små bedrifter i EØS-EFTA-statene skal kunne unntas fra diskrimineringsforbudene i artikkel 4 (1) bokstav b på lik linje med små bedrifter i EU, er det nødvendig med tilpasninger i forbindelse med forordningens innlemmelse i EØS-avtalen. Av høringsnotatet fremgår det at hvordan dette skal løses vurderes nærmere i samråd med de to andre EØS-EFTA-statene.

3.5.2 Høringsinstansenes syn

Akademikerne har uttalt seg om dette punktet i sitt høringssvar. Akademikerne mener det er viktig at norske små virksomheter på dette området behandles på linje med tilsvarende virksomheter i EU-stater, og mener at det her må foretas nødvendige tilpasninger i forbindelse med forordningens innlemmelse i EØS-avtalen.

3.5.3 Departementets vurdering

I EØS-komiteens beslutning artikkel 1 bokstav d slås det fast at i forordningen artikkel 4 (4), med hensyn til EFTA-statene, skal ordene «bestemmelse i avdeling XII kapittel 1 i direktiv 2006/112/EF» forstås som «særlige nasjonale regler for små bedrifter». Det vil derfor være opp til den enkelte EØS-EFTA-stat å regulere hvilke type virksomheter som eventuelt skal være unntatt etter denne bestemmelsen.

Bakgrunnen for unntaket i artikkel 4 (4) er omtalt i forordningens fortalepunkt 30:

«Næringsdrivende som hører inn under særordningen fastsatt i avdeling XII kapittel 1 i direktiv 2006/112/EF, trenger ikke å betale mva. i den medlemsstaten der de er etablert. Når disse næringsdrivende leverer elektronisk leverte tjenester, vil forbudet mot å anvende forskjellige alminnelige vilkår for tilgang av årsaker knyttet til kundenes nasjonalitet, bosted eller etableringssted, innebære et krav om registrering med hensyn til mva-regnskap i andre medlemsstater og kan medføre tilleggskostnader, som vil være en uforholdsmessig stor byrde tatt i betraktning størrelsen og særtrekkene ved de berørte næringsdrivende. Disse næringsdrivende bør derfor unntas fra dette forbudet så lenge en slik ordning gjelder».

Unntaket skal hindre at næringsdrivende som ikke har plikt til å betale merverdiavgift i etableringsstaten, må betale merverdiavgift i staten hvor kunden holder til. Lovgiver i EU har dermed

vurdert at disse næringsdrivende bør unntas fra diskrimineringsforbudet i geoblokkeringsforordningen artikkel 4 (1) fordi etterlevelse av denne bestemmelsen kunne gi dem plikt til å betale merverdiavgift i andre stater enn staten de er etablert i. Det vil være i strid med formålet med unntakene i avdeling XII i kapittel 1 i merverdiavgiftsdirektivet.

Norge har ikke gjennomført merverdiavgifts-direktivet, og spørsmålet er om det er regler i norsk rett som tilsier at de samme hensynene gjør seg gjeldende her. Departementet vil vurdere hvorvidt det skal gjøres unntak fra forordningen artikkel 4 (1) bokstav b i forskriften, og i hvilken form dette eventuelt gjøres.

4 Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning

4.1 Om europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302 om imøtegåelse av uberettiget geoblokking og andre former for forskjellsbehandling på grunnlag av kundenes nasjonalitet, bopel eller hjemsted i det indre marked har som mål å hindre forskjellsbehandling på bakgrunn av kunders nasjonalitet, bosted eller etableringssted, herunder uberettiget geoblokking, i transaksjoner over landegrensene mellom en næringsdrivende og en kunde i forbindelse med salg av varer og levering av tjenester i det indre markedet.

4.2 Innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen

For at en rettsakt skal bli folkerettslig bindende for Norge, må den innlemmes i EØS-avtalen. Ved EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember 2019 ble geoblokkeringsforordningen vedtatt innlemmet i EØS-avtalen. Det er vedtatt visse tekniske tilpasninger av teksten slik at den passer for EØS-EFTA-statene. Beslutningen i EØS-komiteen om innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen er tatt med forbehold om Stortingets samtykke. Innlemmelse forutsetter derfor at Stortinget samtykker til at forordningen skal bli en del av EØS-avtalen.

4.3 EØS-komiteens beslutning

EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember 2019 inneholder en fortale og seks

artikler. I fortalen vises det til EØS-avtalen, og særlig til artikkel 98, som gjør det mulig å endre vedleggene til EØS-avtalen ved beslutning i EØS-komiteen.

Artikkel 1 fastsetter at europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302 av 28. februar 2018 om imøtegåelse av uberettiget geoblokking og andre former for forskjellsbehandling på grunnlag av kundenes nasjonalitet, bopel eller hjemsted i det indre marked og endring av forordning (EF) 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og av direktiv 2009/22/EF skal innlemmes i EØS-avtalens vedlegg X. Forordningens bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:

I bokstav a slås det fast at artikkel 1 (6) ikke får anvendelse for EFTA-statene.

I bokstav b slås det fast at i artikkel 2 (17) skal ordene «artikkel 57 i TEUV» forstås som «artikkel 37 i EØS-avtalen».

I bokstav c slås det fast at i artikkel 3 (3) og artikkel 4 (5) skal ordene «unionsretten» forstås som «EØS-avtalen».

I bokstav d slås det fast at i artikkel 4 (4), med hensyn til EFTA-statene, skal ordene «bestemmelsene i avdeling XII kapittel 1 i direktiv 2006/112/EF» forstås som «særlig nasjonale regler for små bedrifter».

I bokstav e slås det fast at i artikkel 6 (1) og artikkel 11 (2) skal ordene «artikkel 101 i TEUV» forstås som «artikkel 53 i EØS-avtalen».

I bokstav f slås det fast at i artikkel 11 (2), med hensyn til EFTA-statene skal ordene «2. mars 2018» forstås som «ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember 2019», og «23. mars 2020» forstås som «to år etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember 2019».

Artikkel 2 og 3 fastsetter at henvisning til geoblokkeringsforordningen skal inntas i EØS-avtalens vedlegg XIX nr. 7d og nr. 7f.

Artikkel 4 fastsetter at teksten til forordning (EU) 2018/302 på islandsk og norsk, som kunngjøres i EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 5 fastsetter at beslutningen trer i kraft 14. desember 2019, forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1 er inngitt.

Artikkel 6 presiserer at beslutningen skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

4.4 Om forholdet til norsk rett

Nasjonal gjennomføring av forordningen vil kreve endringer av tjenesteloven. Det foreslås å innta et

nytt tredje ledd i tjenesteloven § 19, samt å endre formålsbestemmelsen i § 1 ved å henwise til forordningen.

4.5 Departementets vurderinger

For å sikre et velfungerende indre marked og fremme tilgangen til fritt varebytte og fri bevegelighet for tjenester i det indre markedet, uten forskjellsbehandling på bakgrunn av geografisk tilhørighet, er det nødvendig med de målrettede tiltakene som er fastsatt i geoblokkeringsforordningen, som sikrer et tydelig, ensartet og effektivt sett av regler på en rekke utvalgte områder. Disse tiltakene bør ha som mål å gi kundene større valgmulighet og gi dem tilgang til varer og tjenester, samtidig som det tas behørig hensyn til de næringsdrivendes frihet til å innrette sin forretningsstrategi i samsvar med EØS-retten og nasjonal rett.

Nærings- og fiskeridepartementet tilrår godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember 2019 om innlemmelse av forordning 2018/302 om geoblokking i EØS-avtalen og endring av forordning (EF) 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og av direktiv 2009/22/EF.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

5.1 Konsekvenser for næringsdrivende

Tjenesteloven inneholder allerede regler om et generelt diskrimineringsforbud. Imidlertid kan etterlevelse av geoblokkeringsforordningen medføre økt administrasjon og økte kostnader for næringsdrivende som følge av behov for tilpassing av websider, applikasjoner og betalingsmetoder. Arbeidet med å unngå geoblokking vil imidlertid antagelig ikke være nevneverdig mer kostnadskrevene enn å etablere nettsider som faktisk geoblokkerer. Ved etablering av nye nettsider vil forordningen allerede gjelde, og nye nettsider kan tilpasses i utformingsfasen.

5.2 Konsekvenser for det offentlige

Europakommisjonen skrev i sin konsekvensanalyse av forslaget KOM (2016) 289, at den i perioden 2007–2015 fikk kunnskap om 1500 klager. Dette forholdvis lave tallet over en ganske

lang tidsperiode tilsier at antallet saker vil være relativt lavt også i Norge. Departementet vurderer det likevel slik at håndhevingsmyndigheten vil få noe økte utgifter som følge av ansvaret for å utøve kontroll etter forordningen. Hvor store disse utgiftene blir vil i noen grad avhenge av om det er behov for å etablere nye systemer og utvikle kompetanse på området, eller om det kan inngå som en del av myndighetens vanlige virksomhet. Økte utgifter knyttet til gjennomføring av forordningen dekkes innenfor relevante virksomheters gjeldende budsjetttrammer.

5.3 Konsekvenser for forbrukere og næringsdrivende som sluttkunde

Reglene som foreslås vil etter departementets vurdering være positive for forbrukerne og næringsdrivende som sluttkunde. Geoblokking og annen diskriminering basert på geografisk tilhørighet kan medføre redusert konkurranse og markedsdeling. Innføringen av geoblokkeringsforordningen vil derfor for forbrukere og for en næringsdrivende som er sluttkunde kunne medføre at de får tilgang til et bredere tilbud, som igjen kan føre til lavere priser på varer og tjenester.

6 Merknader til de enkelte bestemmelsene

6.1 Tjenesteloven

Til § 1

Av tjenesteloven § 1 fremgår lovens formål, som er å gjøre det enklere å etablere tjenestevirksomhet og yte grenseoverskridende tjenester, samtidig som et høyt kvalitetsnivå på tjenester og tvingende allmenne hensyn ivaretas. Det er allerede henvist til tjenstedirektivet, og det tas nå inn en henvisning til geoblokkeringsforordningen.

Til § 19

Tredje ledd fastsetter forskriftshjemmelen som skal gjennomføre geoblokkeringsforordningen. Forskriftskompetansen er lagt til Kongen. Håndheving av forordningens bestemmelser fremgår av *fjerde ledd*. Omtale av fjerde ledd fremgår av Prop. 8 LS (2019–2020).

Nærings- og fiskeridepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i tjenesteloven (geoblokking) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember 2019 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2018/302.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i tjenesteloven (geoblokking) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember 2019 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2018/302 i samsvar med et vedlagt forslag.

A**Forslag****til lov om endringer i tjenesteloven (geoblokking)****I**

I lov 19. juni 2009 nr. 103 om tjenestevirksomhet gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1 *Lovens formål*

Lovens formål er å gjøre det enklere å etablere tjenestevirksomhet og yte grenseoverskridende tjenester, samtidig som et høyt kvalitetsnivå på tjenester og tvingende allmenne hensyn ivaretas, i samsvar med EØS-avtalen vedlegg X punkt 1 (direktiv 2006/123/EF) om tjenester i det indre marked og *punkt 4 (forordning (EU) 2018/302) om geoblokking.*

§ 19 skal lyde:

§ 19 *Rettigheter for tjenestemottakere*

Det kan ikke gjøres gjeldende krav overfor en tjenestemottaker som begrenser retten til å motta tjenester fra en tjenesteyter etablert i en annen EØS-stat.

Det kan ikke gjøres gjeldende krav overfor en tjenestemottaker fra en annen EØS-stat som forskjellsbehandler på grunnlag av statsborgerskap,

bosted eller etableringsstat. Tilsvarende forskjellsbehandling må heller ikke forekomme i en tjenesteyters alminnelige avtalevilkår. Første og annet punktum er likevel ikke til hinder for at det settes særskilte vilkår for å motta tjenesten når dette er begrunnet i objektive forhold.

Kongen kan gi forskrift om tiltak for å hindre geoblokking og andre former for diskriminering på bakgrunn av kundenes nasjonalitet, bosted eller etableringssted.

Forbrukertilsynet og Markedsrådet skal føre kontroll med at bestemmelsen overholdes. Kontrollen utøves i samsvar med reglene i markedsføringsloven §§ 32 til 41, § 42 første ledd annet punktum og § 43. Ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelsen som anses som vesentlig eller har skjedd gjentatte ganger, kan det ilegges et overtredelsesgebyr som den som vedtaket retter seg mot, skal betale. Ved vedtak om overtredelsesgebyr gjelder markedsføringsloven § 42 annet og tredje ledd tilsvarende.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

B**Forslag****til vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2018/302****I**

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember 2019 om innlemmelse i EØS-avtalen av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302

av 28. februar 2018 om imøtegåelse av uberettiget geoblokking og andre former for forskjellsbehandling på grunnlag av kundenes nasjonalitet, bopel eller hjemsted i det indre marked og om endring av forordning (EF) 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og av direktiv 2009/22/EF.

Vedlegg 1**Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302 av 28. februar 2018 om tiltak mot uberettiget geoblokking og andre former for forskjellsbehandling på bakgrunn av kunders nasjonalitet, bosted eller etableringssted i det indre marked, og om endring av forordning (EF) nr. 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og direktiv 2009/22/EF**

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 114, under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité¹,

etter den ordinære regelverksprosedyren² og ut fra følgende betraktninger:

1) For å kunne utnytte hele potensialet i det indre marked som et område uten indre grenser der blant annet fritt varebytte og fri bevegelse for tjenester er sikret, er det ikke tilstrekkelig å avskaffe bare statlige hindringer mellom medlemsstatene. Slik avskaffelse kan bli undergravd av at private aktører skaper hindringer som strider mot det indre markeds friheter. Dette skjer når næringsdrivende som driver virksomhet i en medlemsstat, blokkerer eller begrenser tilgangen til sine nettbaserte grensesnitt, for eksempel nettsider og apper, for kunder fra andre medlemsstater som ønsker å gjennomføre transaksjoner over landegrensene (en praksis kjent som «geoblokking»). Det skjer også når visse næringsdrivende anvender forskjellige alminnelige vilkår for tilgang til sine varer og tjenester overfor slike kunder fra andre medlemsstater, både på og utenfor internett. Selv om slik forskjellsbehandling i noen tilfeller kan være objektivt begrunnet, finnes det andre tilfeller der visse næringsdrivende har en praksis som hindrer

eller begrenser tilgangen til varer eller tjenester for kunder som ønsker å gjennomføre transaksjoner over landegrensene, eller der visse næringsdrivende i den forbindelse anvender forskjellige alminnelige vilkår for tilgang uten at det er objektivt begrunnet.

2) Det er forskjellige underliggende årsakene til at selskaper, særlig svært små foretak og små og mellomstore bedrifter (SMB-er), anvender forskjellige alminnelige vilkår for tilgang. I mange tilfeller er det slik at forskjellige rettslige rammer, den rettslige usikkerheten som er involvert, risikoene knyttet til den gjeldende forbrukervernlovgivningen, miljø- eller merkelovgivning, skattemessige og finansielle spørsmål, leveringskostnader eller språkkrav bidrar til at de næringsdrivende er motvillige til å innlede forretningsforbindelser med kunder fra andre medlemsstater. I andre tilfeller foretar de næringsdrivende en kunstig oppdeling av det indre marked langs indre grenser og hemmer det frie varebyttet og den frie bevegelsen for tjenester, og begrenser dermed kundenes rettigheter og hindrer dem i å dra nytte av et bredere utvalg og optimale vilkår. Denne forskjellsbehandlingen er en viktig medvirkende faktor til det relativt lave antallet transaksjoner over landegrensene i Unionen, også i sektoren for elektronisk handel, noe som hindrer at hele vekstpotensialet i det indre marked blir nådd. Denne forordning bør derfor klargjøre i hvilke situasjoner slik forskjellsbehandling ikke har noen berettigelse, og dermed gi klarhet og rettssikkerhet for alle som deltar i transaksjoner over landegrensene, og sikre at reglene om ikke-diskriminering kan anvendes effektivt og håndheves i hele det indre marked. Fjerning av uberettiget geoblokking og andre former for for-

¹ EUT C 34 av 2.2.2017, s. 93

² Europaparlamentets holdning av 6. februar 2018 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 27. februar 2018.

skjellsbehandling på bakgrunn av kunders nasjonalitet, bosted eller etableringssted kan fremme vekst og øke forbrukernes valgmuligheter i hele det indre marked.

- 3) Denne forordning har som mål å motvirke uberettiget geoblokking ved å fjerne visse hindringer for det indre markeds virkemåte. Det må imidlertid tas hensyn til at mange forskjeller i medlemsstatenes lovgivning, for eksempel som følge av forskjellige nasjonale standarder eller mangel på gjensidig anerkjennelse eller harmonisering på unionsplan, fortsatt utgjør betydelige hindringer for handel over landegrensene. Disse hindringene forårsaker fortsatt oppsplitting av det indre marked og fører ofte til at de næringsdrivende benytter seg av geoblokking. Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen bør derfor fortsette å motvirke disse hindringene med sikte på å redusere oppsplittingen av markedet og å gjennomføre det indre marked.
- 4) I henhold til artikkel 20 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/123/EF³ skal medlemsstatene sikre at tjenesteytere som er etablert i Unionen, ikke forskjellsbehandler mottakere av tjenester på bakgrunn av nasjonalitet eller bosted. Nevnte bestemmelse har imidlertid ikke vært fullt ut effektiv i bekjempelsen av forskjellsbehandling, og den har ikke i tilstrekkelig grad redusert den rettslige usikkerheten. Denne forordning har som mål å klargjøre artikkel 20 i direktiv 2006/123/EF nærmere ved å definere visse situasjoner der forskjellsbehandling på bakgrunn av nasjonalitet, bosted eller etableringssted ikke kan begrunnes med henvisning til den bestemmelsen. Dersom denne forordning strider mot bestemmelsene i direktiv 2006/123/EF, bør imidlertid denne forordning ha forrang. Dessuten kan uberettiget geoblokking og andre former for forskjellsbehandling på bakgrunn av nasjonalitet, bosted eller etableringssted også oppstå som følge av handlinger fra næringsdrivende som er etablert i tredjestater, som faller utenfor nevnte direktivs virkeområde.
- 5) For å sikre et velfungerende indre marked og fremme tilgang til, og fri bevegelse for, varer og tjenester i hele Unionen uten forskjellsbehandling på bakgrunn av nasjonalitet, bosted eller etableringssted, er de mål-

rettede tiltakene fastsatt i denne forordning, som sikrer et tydelig, ensartet og effektivt sett av regler på en rekke utvalgte områder, derfor nødvendige. Disse tiltakene bør ha som mål å utvide kundenes valgmuligheter og tilgangen til varer og tjenester, samtidig som det tas behørig hensyn til de næringsdrivendes frihet til å innrette sin forretningsstrategi i samsvar med unionsretten og nasjonal rett.

- 6) Denne forordning har som mål å hindre forskjellsbehandling på bakgrunn av kunders nasjonalitet, bosted eller etableringssted, herunder uberettiget geoblokking, i transaksjoner over landegrensene mellom en næringsdrivende og en kunde i forbindelse med salg av varer og levering av tjenester i Unionen. Den søker å motvirke både direkte og indirekte forskjellsbehandling. Dermed søker den også å omfatte uberettiget forskjellsbehandling på bakgrunn av andre kriterier som gir samme resultat som anvendelsen av kriterier som bygger direkte på kundens nasjonalitet eller bosted, uavhengig av om vedkommende kunde permanent eller midlertidig oppholder seg i en annen medlemsstat, eller på kundens etableringssted. Slike andre kriterier kan særlig bli anvendt på grunnlag av opplysninger som angir hvor kundene fysisk befinner seg, for eksempel IP-adressen som brukes ved tilgang til et nettbasert grensesnitt, den oppgitte leveringsadressen for varer, valget av språk eller den medlemsstaten der kundens betalingsinstrument er utstedt.
- 7) Denne forordning bør ikke få anvendelse på situasjoner som er rent interne for en medlemsstat, der alle de relevante elementene i transaksjonen er begrenset til en enkelt medlemsstat, særlig kundens eller den næringsdrivendes nasjonalitet, bosted eller etableringssted, stedet der transaksjonen gjennomføres, betalingsmidlene som brukes i transaksjonen eller tilbudet, samt bruken av det nettbaserte grensesnittet.
- 8) Noen reguleringsmessige og administrative hindringer for næringsdrivende er fjernet i visse tjenestesektorer i hele Unionen som følge av gjennomføringen av direktiv 2006/123/EF. Følgelig bør det, med hensyn til materielt virkeområde, sikres forenlighet mellom denne forordning og direktiv 2006/123/EF. Derfor bør denne forordning blant annet få anvendelse på ikke-audiovisuelle, elektronisk leverte tjenester som har som hovedfunksjon å gi tilgang til og tillate bruk av opphavsrettsbeskyttede verker eller andre beskyttede

³ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/123/EF av 12. desember 2006 om tjenester i det indre marked (EUT L 376 av 27.12.2006, s. 36).

arbeider, med forbehold for det særlige unntaket og den påfølgende evalueringen av dette unntaket som denne forordning fastsetter. Audiovisuelle tjenester, herunder tjenester som har som hovedformål å gi tilgang til sendinger av idrettsarrangementer, og som leveres på grunnlag av territoriell enerett, er unntatt fra denne forordnings virkeområde. Tilgang til finansielle tjenester for ikke-profesjonelle kunder, herunder betalingstjenester, bør derfor også unntas, uten at det berører denne forordnings bestemmelser om forbud mot forskjellsbehandling ved betalinger.

- 9) Forskjellsbehandling kan også forekomme i forbindelse med tjenester på transportområdet, særlig når det gjelder salg av billetter til persontransport. På det området inneholder imidlertid europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008⁴, (EU) nr. 1177/2010⁵ og (EU) nr. 181/2011⁶ allerede omfattende forbud mot forskjellsbehandling som omfatter all diskriminerende praksis som denne forordning søker å motvirke. Videre er det tenkt at europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1371/2007⁷ skal endres med sikte på dette i nær framtid. Derfor, og for å sikre forenlighet med virkeområdet for direktiv 2006/123/EF, bør tjenester på transportområdet fortsatt ligge utenfor denne forordnings virkeområde.
- 10) Dersom en næringsdrivende tilbyr en pakke som kombinerer flere tjenester, eller en pakke med varer kombinert med tjenester, og en eller flere av disse tjenestene ville høre inn under denne forordnings virkeområde dersom de ble tilbudt enkeltvis, mens en eller flere andre tjenester ikke ville det, bør nevnte næringsdrivende enten overholde forbudene fastsatt i denne forordning når det gjelder hele pakken, eller minst tilby tjenester som hører inn under denne forordnings virkeområde, enkeltvis, dersom disse tjenestene tilbys kunder enkeltvis av den samme næringsdrivende.

⁴ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 av 24. september 2008 om felles regler for drift av lufttrafikk i Fellesskapet (EUT L 293 av 31.10.2008, s. 3).

⁵ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1177/2010 av 24. november 2010 om rettar ved passasjerfart med båt på sjøen og på innanlandske vassvegar og om endring av forordning (EF) nr. 2006/2004 (EUT L 334 av 17.12.2010, s. 1).

⁶ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 181/2011 av 16. februar 2011 om passasjerers rettigheter ved buss- og turvogntransport og om endring av forordning (EF) nr. 2006/2004 (EUT L 55 av 28.2.2011, s. 1).

⁷ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1371/2007 av 23. oktober 2007 om jernbanepassasjerers rettigheter og forpliktelser (EUT L 315 av 3.12.2007, s.14).

Dersom en næringsdrivende leverer en tjeneste eller en vare enkeltvis, uten at den inngår i en pakke, bør den næringsdrivende fortsatt stå fritt til å bestemme prisen som skal kreves for en slik tjeneste eller vare utenfor en pakke, forutsatt at den næringsdrivende ikke benytter forskjellig prissetting av årsaker knyttet til nasjonalitet, bosted eller etableringssted.

- 11) Denne forordning bør ikke berøre gjeldende regler på skatte- og avgiftsområdet, ettersom det i traktaten om Den europeiske unions virkemåte (TEUV) er fastsatt et særlig grunnlag for tiltak på unionsplan i skatte- og avgiftsspørsmål.
- 12) I henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 593/2008⁸ skal valget av hvilken lovgivning som får anvendelse på avtaler mellom en forbruker og en næringsdrivende som utøver forretnings- eller yrkesvirksomhet i forbrukerens vanlige bostedsstat, eller som på annen måte retter slik virksomhet mot nevnte stat eller mot flere stater inkludert nevnte stat, ikke kunne frata forbrukeren det vernet som gis ved bestemmelser som i henhold til lovgivningen i forbrukerens vanlige bostedsstat, ikke kan fravikes ved avtale. I henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1215/2012⁹ kan en forbruker i spørsmål knyttet til en avtale mellom forbrukeren og en person som utøver forretnings- eller yrkesvirksomhet i medlemsstaten der forbrukeren har sin bopel, eller som på annen måte retter slik virksomhet mot nevnte medlemsstat eller flere medlemsstater inkludert nevnte medlemsstat, anlegge sak mot den andre parten ved domstolene i medlemsstaten der forbrukeren har sin bopel, og sak mot forbrukeren kan anlegges bare ved disse domstolene.
- 13) Denne forordning bør ikke berøre unionsretten på området sivilrettslig samarbeid, særlig ikke bestemmelsene om hvilken lovgivning som får anvendelse på avtaleforpliktelser, og bestemmelsene om domsmyndighet, som fastsatt i forordning (EF) nr. 593/2008 og (EU) nr. 1215/2012. Særlig bør det faktum at en næringsdrivende overholder bestemmelsene i denne forordning, ikke alene forstås å innebære at den næringsdrivende retter sin virk-

⁸ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 593/2008 av 17. juni 2008 om hvilken lovgivning som får anvendelse på avtaleforpliktelser (Roma I) (EUT L 177 av 4.7.2008, s. 6).

⁹ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1215/2012 av 12. desember 2012 om domsmyndighet og anerkjennelse og fullbyrdelse av rettsavgjørelser på det sivilrettslige og handelsrettslige område (EUT L 351 av 20.12.2012, s. 1).

somhet mot forbrukerens medlemsstat i henhold til artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i forordning (EF) nr. 593/2008 og artikkel 17 nr. 1 bokstav c) i forordning (EU) nr. 1215/2012. Derfor bør det faktum at den næringsdrivende ikke blokkerer eller begrenser tilgangen til et nettbasert grensesnitt for forbrukere fra en annen medlemsstat, ikke anvender forskjellige alminnelige vilkår for tilgang i tilfellene fastsatt i denne forordning eller ikke anvender forskjellige vilkår for betalingstransaksjoner innenfor det utvalget av betalingsmidler som godtas, ikke i seg selv anses som at den næringsdrivende retter sin virksomhet mot forbrukerens medlemsstat, når det skal fastslås hvilken lovgivning og domsmyndighet som får anvendelse. Heller ikke bør en næringsdrivende på dette grunnlaget alene anses å rette sin virksomhet mot medlemsstaten der forbrukeren har sitt vanlige bosted eller sin bopel, i tilfeller der den næringsdrivende gir forbrukeren opplysninger og hjelp etter inngåelsen av en avtale som følger av at den næringsdrivende overholder bestemmelsene i denne forordning.

- 14) Når det gjelder betydningen og anvendelsen av begrepet «elektronisk leverte tjenester» som definert i denne forordning, er det viktig å gi rettssikkerhet og sikre forenlighet med unionsretten når det gjelder merverdiavgift, som gjør det mulig for næringsdrivende å innbetale og betale merverdiavgift på en forenklet måte via et felles saksbehandlingssted (Mini-One-Stop-Shop (MOSS)), i samsvar med reglene for særordningen for ikke-etablerte skattepliktige personer fastsatt i rådsdirektiv 2006/112/EF¹⁰ og Rådets gjennomføringsforordning (EU) nr. 282/2011¹¹. På grunn av den raske teknologiske og kommersielle utviklingen bør begrepet elektronisk leverte tjenester defineres på en teknologinøytral måte ved å vise til de viktigste egenskapene ved slike tjenester på en måte som er i samsvar med definisjonen fastsatt i artikkel 7 nr. 1 i gjennomføringsforordning (EU) nr. 282/2011. Ved fortolkning og anvendelse av denne definisjonen bør det derfor tas tilbørlig hensyn til de ytterligere spesifikasjonene oppført i vedlegg II til direktiv 2006/112/EF og i artikkel 7 nr. 2 og 3

i og vedlegg I til gjennomføringsforordning (EU) nr. 282/2011, i den grad tjenestene oppført i nevnte bestemmelser hører inn under denne forordnings virkeområde.

- 15) Den forskjellsbehandlingen som denne forordning søker å motvirke, skjer vanligvis gjennom alminnelige vilkår og andre opplysninger som er fastsatt og anvendes av eller på vegne av den aktuelle næringsdrivende som en forutsetning for å få tilgang til de aktuelle varene eller tjenestene som er gjort tilgjengelige for allmennheten. Slike alminnelige vilkår for tilgang omfatter blant annet priser, betalingsvilkår og leveringsvilkår. De kan gjøres tilgjengelige for allmennheten av eller på vegne av den næringsdrivende på forskjellige måter, for eksempel i form av informasjon som offentliggjøres i annonser, på nettstedet eller i dokumentasjon som gis før avtaleinngåelsen eller som en del av avtalen. Slike alminnelige vilkår for tilgang får anvendelse når det ikke foreligger en individuelt framforhandlet avtale som sier noe annet, som er inngått direkte mellom den næringsdrivende og kunden. Vilkår som er individuelt framforhandlet mellom den næringsdrivende og kundene, bør ikke anses å være alminnelige vilkår for tilgang ved anvendelse av denne forordning.
- 16) Ved kjøp av varer eller tjenester som sluttbrukere i henhold til alminnelige vilkår for tilgang er forbrukere og foretak, særlig svært små foretak og små og mellomstore bedrifter, ofte i en lignende stilling. Derfor bør både forbrukere og foretak vernes mot forskjellsbehandling av årsaker knyttet til deres nasjonalitet, bosted eller etableringssted når de opptrer som kunder i henhold til denne forordning. Dette vernet bør imidlertid ikke omfatte kunder som kjøper en vare eller en tjeneste for senere videresalg, endring, bearbeiding, leie eller underleveranse, ettersom det ville berøre allment utbredte distribusjonsordninger i forbindelse med handel mellom foretak, som ofte framforhandles bilateralt og er direkte knyttet til forretningsstrategier, både i senere og tidligere omsetningsledd. Eksempler på slike ordninger er selektiv distribusjon og enedistribusjon, som vanligvis gjør det mulig for produsentene å velge sine detaljister, forutsatt at de overholder konkurransereglene. Denne forordning bør derfor ikke berøre ikke-diskriminerende praksis fra næringsdrivendes side som begrenser transaksjoner eller gjentatte transaksjoner for å hindre at foretak kjøper mengder som overstiger deres interne behov,

¹⁰ Rådsdirektiv 2006/112/EF av 28. november 2006 om det felles merverdiavgiftssystem (EUT L 347 av 11.12.2006, s. 1).

¹¹ Rådets gjennomføringsforordning (EU) nr. 282/2011 av 15. mars 2011 om fastsettelse av gjennomføringstiltak for direktiv 2006/112/EF om det felles merverdiavgiftssystem (EUT L 77 av 23.3.2011, s. 1).

idet det tas behørig hensyn til foretakenes størrelse, for å fastslå om kjøpet bare er til eget sluttbruk.

- 17) Virkningene for kundene og på det indre marked av forskjellsbehandling i forbindelse med transaksjoner knyttet til salg av varer eller levering av tjenester i Unionen, er de samme uavhengig av om en næringsdrivende er etablert i en medlemsstat eller i en tredjestat. Derfor, og for å sikre at konkurrerende næringsdrivende er underlagt de samme kravene på dette området, bør denne forordning gjelde likt for alle næringsdrivende som driver virksomhet i Unionen, herunder nettbaserte markedsplasser.
- 18) For å gi kundene bedre tilgang til informasjon om salg av varer og levering av tjenester i det indre marked og for å øke åpenheten, også om priser, bør næringsdrivende ikke, verken ved hjelp av tekniske tiltak eller på annen måte, hindre kundene i å få full og lik tilgang til nettbaserte grensesnitt, herunder i form av mobilapplikasjoner, på bakgrunn av deres nasjonalitet, bosted eller etableringssted. Tekniske tiltak for å hindre slik tilgang kan særlig omfatte teknologi som brukes til å fastslå hvor kunden fysisk befinner seg, herunder sporing ved hjelp av en IP-adresse eller koordinater innhentet ved hjelp av et globalt satellitnavigasjonssystem. Forbudet mot forskjellsbehandling med hensyn til tilgang til nettbaserte grensesnitt bør imidlertid ikke forstås som en forpliktelse for den næringsdrivende til å gjennomføre transaksjoner med kunder.
- 19) For å sikre likebehandling av kunder og unngå forskjellsbehandling, slik denne forordning krever, bør næringsdrivende ikke utforme sine nettbaserte grensesnitt eller bruke teknologiske midler på en måte som i praksis vil gjøre det umulig for kunder fra andre medlemsstater å gjennomføre sine bestillinger på en enkel måte.
- 20) Visse næringsdrivende har forskjellige versjoner av sine nettbaserte grensesnitt som de retter mot kunder fra forskjellige medlemsstater. Selv om dette fortsatt bør være mulig, bør det være forbudt å omdirigere kunder fra én versjon av det nettbaserte grensesnittet til en annen uten deres uttrykkelige samtykke. Næringsdrivende bør ikke være forpliktet til å kreve uttrykkelig samtykke fra en kunde hver gang kunden besøker det samme nettbaserte grensesnittet. Når kunden har gitt sitt uttrykkelige samtykke, herunder ved å uttrykke en preferanse som gjelder en personlig konto,

bør dette uttrykkelige samtykket anses som gyldig for alle etterfølgende besøk fra samme kunde til samme nettbaserte grensesnitt. Kunden bør kunne trekke tilbake dette samtykket når som helst. Alle versjoner av det nettbaserte grensesnittet bør være lett tilgjengelige for kunden til enhver tid.

- 21) I visse tilfeller kan blokkering eller begrensning av tilgang, eller omdirigering til en alternativ versjon uten kundens uttrykkelige samtykke, av årsaker knyttet til kundens nasjonalitet, bosted eller etableringssted være nødvendig for å sikre samsvar med et lovfestet krav fastsatt i unionsretten, eller i en medlemsstats lovgivning i samsvar med unionsretten, som den næringsdrivende er underlagt fordi den driver virksomhet i den medlemsstaten. Slik lovgivning kan begrense kunders tilgang til visse varer eller tjenester, for eksempel ved å forby visning av en bestemt type innhold i visse medlemsstater. Næringsdrivende bør ikke hindres i å oppfylle disse kravene og bør derfor ha mulighet til å blokkere eller begrense tilgangen til et nettbasert grensesnitt for visse kunder eller for kunder på visse territorier, eller til å omdirigere dem til en annen versjon, dersom dette er nødvendig av nevnte grunn. Ingenting i denne forordning er ment å begrense ytringsfriheten og medienes frihet og mangfold, herunder pressefriheten, som er garantert i Unionen og i medlemsstatene, særlig i henhold til artikkel 11 i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter (heretter kalt «pakten»).
- 22) I en rekke spesifikke situasjoner kan forskjellsbehandling av kunder gjennom anvendelse av alminnelige vilkår for tilgang, herunder å direkte nekte å selge varer eller levere tjenester av årsaker knyttet til kundenes nasjonalitet, bosted eller etableringssted, ikke begrunnes objektivt. I disse situasjonene bør all slik forskjellsbehandling forbyes, og kundene bør derfor ha rett til, i henhold til de særlige vilkårene fastsatt i denne forordning, å gjennomføre transaksjoner på samme vilkår som en lokal kunde, og de bør ha full og lik tilgang til alle de forskjellige varene eller tjenestene som tilbys, uavhengig av nasjonalitet, bosted eller etableringssted. Om nødvendig bør de næringsdrivende derfor treffe tiltak for å sikre at forbudet mot forskjellsbehandling overholdes, dersom de berørte kundene ellers ikke vil ha slik full og lik tilgang.
- 23) Den første av disse situasjonene er når den næringsdrivende selger varer, og disse varene

leveres til en medlemsstat som den næringsdrivende tilbyr levering til i henhold til sine alminnelige vilkår for tilgang, eller hentes på et sted avtalt mellom den næringsdrivende og kunden i en medlemsstat der den næringsdrivende tilbyr en slik mulighet i nevnte alminnelige vilkår for tilgang. I en slik situasjon bør kunden ha mulighet til å kjøpe varer på nøyaktig samme vilkår, herunder pris og leveringsvilkår for varene, som lignende kunder som er bosatt eller etablert i den medlemsstaten der varene leveres eller hentes. Dette kan bety at utenlandske kunder må hente varene i denne medlemsstaten, eller i en annen medlemsstat enn den som den næringsdrivende leverer til, eller at de selv må sørge for leveringen av varene over landegrensene. I denne situasjonen er det i samsvar med direktiv 2006/112/EF ikke nødvendig å være registrert i merverdiavgiftsregisteret i kundens medlemsstat.

- 24) Den andre situasjonen er når den næringsdrivende yter elektronisk leverte tjenester. I dette tilfellet kreves det ingen fysisk levering, ettersom tjenestene leveres elektronisk. Den næringsdrivende kan innberette og betale merverdiavgift på en forenklet måte i samsvar med reglene som gjelder for det felles saksbehandlingsstedet for merverdiavgift (VAT MOSS) fastsatt i gjennomføringsforordning (EU) nr. 282/2011. Elektronisk leverte tjenester omfatter for eksempel skytjenester, datalagringstjenester, webhotell og brannmurer, søkemotorer og internettkataloger.
- 25) Endelig vil det heller ikke i situasjoner der den næringsdrivende leverer tjenester og kunden mottar tjenestene på et fysisk sted, for eksempel i den næringsdrivendes lokaler eller på et annet nærmere angitt sted der den næringsdrivende tilbyr seg å levere tjenester på territoriet der den næringsdrivende driver virksomhet, være berettiget å anvende forskjellige alminnelige vilkår for tilgang av årsaker knyttet til kundens nasjonalitet, bosted eller etableringssted. Disse situasjonene gjelder yting av andre tjenester enn elektronisk leverte tjenester, for eksempel hotellopphold, idrettsarrangementer, bilutleie og billetter til musikkfestivaler eller fornøynelsesparker. I disse situasjonene trenger ikke den næringsdrivende å være registrert i merverdiavgiftsregisteret i en annen medlemsstat eller å sørge for levering av varer over landegrensene.
- 26) I alle disse situasjonene vil overholdelse av denne forordning i henhold til bestemmelsene om hvilken lovgivning som får anvendelse på

avtaleforpliktelser, og bestemmelsene om domsmyndighet, som fastsatt i forordning (EF) nr. 593/2008 og (EU) nr. 1215/2012, ikke innebære noen tilleggskostnader for den næringsdrivende i forbindelse med domsmyndighet eller forskjeller i gjeldende lovgivning dersom en næringsdrivende ikke driver virksomhet i forbrukerens medlemsstat eller ikke retter sin virksomhet dit. Dersom en næringsdrivende derimot driver virksomhet i forbrukerens medlemsstat eller retter sin virksomhet dit, har den næringsdrivende uttrykt en hensikt om å opprette forretningsforbindelser med forbrukere fra denne medlemsstaten og har dermed kunnet ta hensyn til slike kostnader.

- 27) Forbudet mot forskjellsbehandling av kunder i henhold til denne forordning bør ikke forstås å hindre næringsdrivende i å tilby varer eller tjenester i forskjellige medlemsstater eller til visse grupper av kunder gjennom målrettede tilbud og forskjellige alminnelige vilkår for tilgang, herunder ved å opprette landspesifikke nettbaserte grensesnitt. I disse situasjonene bør imidlertid de næringsdrivende alltid behandle sine kunder på en ikke-diskriminerende måte, uavhengig av deres nasjonalitet eller bosted eller etableringssted, når en kunde ønsker å dra nytte av slike tilbud og alminnelige vilkår for tilgang. Forbudet bør ikke forstås slik at det utelukker anvendelse av alminnelige vilkår for tilgang som er forskjellige av andre årsaker, for eksempel medlemskap i en bestemt sammenslutning eller bidrag til den næringsdrivende, dersom disse årsakene ikke er knyttet til nasjonalitet, bosted eller etableringssted. Dette forbudet bør heller ikke forstås å frata næringsdrivende friheten til, på ikke-diskriminerende grunnlag, å tilby forskjellige vilkår, herunder forskjellige priser, på forskjellige utsalgssteder, for eksempel butikker og nettsteder, eller til å gi særlige tilbud bare på et bestemt territorium i en medlemsstat.
- 28) Videre bør dette forbudet heller ikke forstås å påvirke anvendelsen av eventuelle territoriale eller andre begrensninger av kundestøtte eller tjenester etter salg som den næringsdrivende tilbyr kunden. Denne forordning bør derfor ikke forstås å pålegge en forpliktelse til å levere varer over landegrensene til en annen medlemsstat dersom den næringsdrivende ikke ellers ville tilbudt sine kunder slik levering. Den bør heller ikke forstås å pålegge en ytterligere forpliktelse til å bære forsendelses-

kostnader og transport-, monterings- og demonteringskostnader utover det som er avtalt i samsvar med unionsretten og nasjonal rett. Anvendelsen av denne forordning bør ikke berøre europaparlaments- og rådsdirektiv 1999/44/EF¹² og 2011/83/EU¹³.

- 29) Overholdelse av denne forordning bør ikke i seg selv medføre noen forpliktelse for en næringsdrivende til å oppfylle nasjonale lovfestede krav utenfor avtaleforhold i forbindelse med de respektive varene og tjenestene i kundens medlemsstat, for eksempel merkingskrav eller sektorspesifikke krav, eller til å underrette kundene om disse kravene.
- 30) Næringsdrivende som hører inn under særordningen fastsatt i avdeling XII kapittel 1 i direktiv 2006/112/EF, er ikke pålagt å betale merverdiavgift i den medlemsstaten de er etablert. Når disse næringsdrivende yter elektronisk leverte tjenester, vil forbudet mot å anvende forskjellige alminnelige vilkår for tilgang av årsaker knyttet til kundenes nasjonalitet, bosted eller etableringssted, innebære et krav om å registrere seg for å innbetale merverdiavgift i andre medlemsstater og kan medføre tilleggskostnader, noe som vil være en uforholdsmessig stor byrde tatt i betraktning de berørte næringsdrivendes størrelse og art. Disse næringsdrivende bør derfor unntas fra dette forbudet så lenge en slik ordning gjelder.
- 31) I alle disse situasjonene kan de næringsdrivende i enkelte tilfeller bli hindret i å selge varer eller levere tjenester til visse kunder, eller til kunder på visse territorier, av årsaker knyttet til kundenes nasjonalitet, bosted eller etableringssted, som følge av et bestemt forbud eller et krav fastsatt i unionsretten eller i medlemsstatenes lovgivning i samsvar med unionsretten. Medlemsstatenes lovgivning kan også kreve, i samsvar med unionsretten, at næringsdrivende etterkommer visse regler om fastsettelse av priser på bøker. Næringsdrivende bør ikke hindres i å overholde slik lovgivning i nødvendig omfang.

¹² Europaparlaments- og rådsdirektiv 1999/44/EF av 25. mai 1999 om visse sider ved forbrukerkjøp og tilknyttede garantier (EFT L 171 av 7.7.1999, s. 12).

¹³ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/83/EU av 25. oktober 2011 om forbrukerrettigheter, om endring av rådsdirektiv 93/13/EØF og europaparlaments- og rådsdirektiv 1999/44/EF og om oppheving av rådsdirektiv 85/577/EØF og europaparlaments- og rådsdirektiv 97/7/EF (EUT L 304 av 22.11.2011, s. 64).

32) I henhold til unionsretten står næringsdrivende i prinsippet fritt til å bestemme hvilke betalingsmidler de vil godta. I samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/751¹⁴ og europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/2366¹⁵ er næringsdrivende som godtar et kortbasert betalingsinstrument av et bestemt varemerke og en bestemt kategori, ikke forpliktet til å godta kort av samme kategori av andre varemerker innenfor kortbaserte betalingsinstrumenter, eller andre kategorier av kort av samme varemerke. Dermed er næringsdrivende som godtar et debetkort av et bestemt varemerke, ikke forpliktet til å godta et kredittkort av det varemerket, eller, dersom de godtar forbrukerkredittkort av et bestemt varemerke, til også å godta firmakredittkort av samme varemerke. På samme måte er en næringsdrivende som bruker betalingsinstitieringstjenester definert i direktiv (EU) 2015/2366, ikke forpliktet til å godta betalingen dersom dette krever at den må inngå en ny eller endret avtale med en leverandør av betalingsinstitieringstjenester. Når dette valget er gjort, bør imidlertid ikke næringsdrivende forskjellsbehandle kunder i Unionen ved å nekte visse transaksjoner eller på annen måte anvende andre betalingsvilkår i forbindelse med disse transaksjonene, av årsaker knyttet til kundenes nasjonalitet, bosted eller etableringssted. I denne bestemte sammenhengen bør slik uberettiget forskjellsbehandling på bakgrunn av hvor betalingskontoen er plassert, hvor betalingstjenesteyteren er etablert, eller hvor i Unionen betalingsinstrumentet er utstedt, også være uttrykkelig forbudt. Det bør videre bemerkes at europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 260/2012¹⁶ allerede forbyr alle betalingsmottakere, herunder næringsdrivende, å kreve at bankkontoer skal være plassert i en bestemt medlemsstat for at betaling i euro skal kunne godtas. Den næringsdrivende bør fortsatt stå fritt

¹⁴ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/751 av 29. april 2015 om formidlingsgebyrer for kortbaserte betalingsstransaksjoner (EUT L 123 av 19.5.2015, s. 1).

¹⁵ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2015/2366 av 25. november 2015 om betalingstjenester i det indre marked, om endring av direktiv 2002/65/EF, 2009/110/EF og 2013/36/EU og forordning (EU) nr. 1093/2010 og om oppheving av direktiv 2007/64/EF (EUT L 337 av 23.12.2015, s. 35).

¹⁶ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 260/2012 av 14. mars 2012 om tekniske og forretningsmessige krav til kreditoverføringer og direkte debiteringer i euro og om endring av forordning (EF) nr. 924/2009 (EUT L 94 av 30.3.2012, s. 22).

til å be om ikke-diskriminerende avgifter for bruk av et betalingsinstrument i samsvar med unionsretten. Dessuten er denne rettigheten underlagt begrensningene som er innført av medlemsstatene i henhold til artikkel 62 nr. 5 i direktiv (EU) 2015/2366.

- 33) Direktiv (EU) 2015/2366 innførte strenge sikkerhetskrav for initiering og behandling av elektroniske betalinger. Disse kravene reduserer faren for bedrageri i forbindelse med alle nye og mer tradisjonelle betalingsmidler, særlig nettbetalinger. Betalingstjenesteyterne er forpliktet til å anvende såkalt sterk kundeautentisering, som er en autentiseringsprosess som validerer identiteten til brukeren av en betalingstjeneste eller av betalingstransaksjonen. Når det gjelder fjernbetalingstransaksjoner, for eksempel nettbetalinger, går sikkerhetskravene enda lenger og krever en dynamisk tilknytning til transaksjonsbeløpet og til betalingsmottakerens konto, for å verne brukeren ytterligere ved å minimere risikoen i tilfelle feil eller forsøk på bedrageri. Som følge av disse kravene er risikoen for bedrageri i forbindelse med betalinger ved nasjonale og grensekryssende kjøp blitt betydelig redusert. I situasjoner der den næringsdrivende ikke har andre midler til rådighet for å redusere risikoen for mislighold fra kunder, særlig dersom det er vanskeligheter i forbindelse med vurdering av kundens kredittverdighet, bør imidlertid de næringsdrivende ha mulighet til å holde tilbake leveringen av varene eller tjenesten til de har fått bekreftelse på at betalingstransaksjonen er korrekt initiert. Når det gjelder direkte debitering, bør de næringsdrivende ha mulighet til å be om forskuddsbetaling via kreditoverføring før varene sendes eller tjenesten leveres. Forskjellsbehandling bør imidlertid bare skje av objektive og berettigede grunner.
- 34) Denne forordning bør ikke berøre anvendelsen av konkurransereglene, særlig ikke artikkel 101 og 102 i TEUV. Særlig bør denne forordning, og spesielt dens bestemmelser om tilgang til varer eller tjenester, ikke berøre avtaler som i henhold til kommisjonsforordning (EU) nr. 330/2010¹⁷ begrenser aktivt salg. Avtaler som forplikter næringsdrivende til ikke å drive passivt salg overfor visse kun-

der eller grupper av kunder på visse territorier, anses generelt å begrense konkurransen og kan vanligvis ikke unntas fra forbudet fastsatt i artikkel 101 nr. 1 i TEUV. I tilfeller der et slikt unntak får anvendelse, eller der avtalemessige begrensninger ikke er omfattet av artikkel 101 i TEUV, er det imidlertid risiko for at de kan brukes til å omgå bestemmelsene i denne forordning. De relevante bestemmelsene i slike avtaler bør derfor automatisk være uten rettsvirkning dersom de forplikter næringsdrivende til å handle på en måte som strider mot forbudene fastsatt i denne forordning, når det gjelder tilgang til nettbaserte grensesnitt, tilgang til varer eller tjenester og betaling. Disse bestemmelsene gjelder for eksempel avtalemessige begrensninger som hindrer en næringsdrivende i å svare på uoppfordrede henvendelser fra enkeltkunder om salg av varer, uten levering, utenfor den næringsdrivendes avtalemessig tildelte territorium, av årsaker knyttet til kundenes nasjonalitet, bosted eller etableringssted.

- 35) Medlemsstatene bør utpeke ett eller flere organer som skal ha ansvar for å treffe effektive tiltak for å sikre at denne forordning overholdes. Disse organene, som kan omfatte domstoler eller forvaltningsmyndigheter, bør ha den nødvendige myndighet til å pålegge den næringsdrivende å overholde denne forordning. Medlemsstatene bør også sikre at det kan treffes effektive, forholdsmessige og avskrekkende tiltak mot næringsdrivende ved brudd på denne forordning.
- 36) Forbrukerne bør kunne få hjelp av ansvarlige myndigheter som bidrar til å løse tvister med næringsdrivende i forbindelse med anvendelsen av denne forordning, herunder, dersom det er relevant, av organene etablert i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 524/2013¹⁸.
- 37) Denne forordning bør evalueres regelmessig med sikte på å foreslå endringer dersom det er nødvendig. Slike evalueringer bør ta hensyn til den samlede virkningen av denne forordning på det indre marked og på e-handel over landegrensene. Den første evalueringen bør konsentrere seg om å vurdere en mulig utvidelse av forbudet mot forskjellige alminnelige vilkår for tilgang til elektronisk leverte tjenester, her-

¹⁷ Kommisjonsforordning (EU) nr. 330/2010 av 20. april 2010 om anvendelsen av artikkel 101 nr. 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte på grupper av vertikale avtaler og samordnet opptreden (EUT L 102 av 23.4.2010, s. 1).

¹⁸ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 524/2013 av 21. mai 2013 om nettbasert tvisteløsning i forbrukersaker og om endring av forordning (EF) nr. 2006/2004 og direktiv 2009/22/EF (NTF-forordningen) (EUT L 165 av 18.6.2013, s. 1).

under slike som har som hovedfunksjon å gi tilgang til og tillate bruk av opphavsrettsbeskyttede verker eller andre beskyttede arbeider, forutsatt at den næringsdrivende har de nødvendige rettighetene for de relevante territoriene. Den bør også undersøke om virkeområdet for denne forordning bør utvides til å omfatte tjenester som faller utenfor virkeområdet for direktiv 2006/123/EF, idet det tas behørig hensyn til særtrekkene ved hver av disse tjenestene.

- 38) For å fremme effektiv håndheving av de reglene som fastsettes i denne forordning, bør de ordningene for å sikre samarbeid over landegrensene mellom vedkommende myndigheter som er fastsatt i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2006/2004¹⁹, også være tilgjengelige i forbindelse med nevnte regler. Ettersom forordning (EF) nr. 2006/2004 bare får anvendelse på regelverk som beskytter forbrukernes interesser, bør disse ordningene være tilgjengelige bare dersom kunden er en forbruker. Forordning (EF) nr. 2006/2004 bør derfor endres. Ettersom forordning (EF) nr. 2006/2004 oppheves ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/2394²⁰ med virkning fra 17. januar 2020, bør også den forordningen endres for å opprettholde vernet av forbrukernes interesser.
- 39) For å muliggjøre nedlegging av forbud med sikte på vern av kollektive forbrukerinteresser med hensyn til handlinger som er i strid med denne forordning, i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/22/EF²¹, bør også det direktivet endres, slik at det vises til denne forordning i dets vedlegg I. Forbrukerne bør også oppmuntres til å utnytte ordninger for utenrettslig tvisteløsning i forbindelse med avtaleforpliktelser som følger av nettbaserte salgs- eller tjenesteavtaler inngått i henhold til forordning (EU) nr. 524/2013.
- 40) Næringsdrivende, offentlige myndigheter og andre berørte parter bør ha tilstrekkelig tid til

å tilpasse seg bestemmelsene i denne forordning og sikre at de overholdes.

- 41) For å nå målet om effektive tiltak mot direkte og indirekte forskjellsbehandling på bakgrunn av kunders nasjonalitet, bosted eller etableringssted bør det vedtas en forordning, som kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater. Dette er nødvendig for å sikre at reglene om ikke-diskriminering anvendes likt i hele Unionen, og at de trer i kraft samtidig. Bare en forordning kan sikre den graden av klarhet, ensartethet og rettssikkerhet som er nødvendig for at kundene skal ha fullt utbytte av disse reglene.
- 42) Ettersom målet for denne forordning, som er å hindre direkte og indirekte forskjellsbehandling på bakgrunn av kunders nasjonalitet, bosted eller etableringssted, herunder uberettiget geoblokking, i transaksjoner med næringsdrivende i Unionen, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene på grunn av problemets grensekryssende art og utilstrekkelig klarhet i den eksisterende rettslige rammen, og derfor på grunn av forordningens omfang og potensielle virkning på handelen i det indre marked bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går denne forordning ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå dette målet.
- 43) Denne forordning respekterer grunnleggende rettigheter og følger prinsippene nedfelt i pakten. Denne forordning har særlig som mål å sikre full overholdelse av paktens artikkel 11, 16, 17 og 38.

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

Formål og virkeområde

1. Formålet med denne forordning er å bidra til et velfungerende indre marked ved å hindre uberettiget geoblokking og andre former for forskjellsbehandling som direkte eller indirekte skjer på bakgrunn av kundenes nasjonalitet, bosted eller etableringssted, herunder ved ytterligere å klargjøre visse situasjoner der forskjellsbehandling ikke kan begrunnes med henvisning til artikkel 20 nr. 2 i direktiv 2006/123/EF.
2. Denne forordning får ikke anvendelse på rent interne situasjoner der alle de relevante ele-

¹⁹ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2006/2004 av 27. oktober 2004 om samarbeid mellom nasjonale myndigheter med ansvar for håndheving av forbrukervernlovgivning (forordningen om forbrukervernsamarbeid) (EUT L 364 av 9.12.2004, s. 1).

²⁰ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/2394 av 12. desember 2017 om samarbeid mellom nasjonale myndigheter med ansvar for håndheving av forbrukervernlovgivning og om oppheving av forordning (EF) nr. 2006/2004 (EUT L 345 av 27.12.2017, s. 1).

²¹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/22/EF av 23. april 2009 om nedlegging av forbud med omsyn til vern av forbrukerinteresser (EUT L 110 av 1.5.2009, s. 30).

mentene i transaksjonen skjer innenfor én medlemsstat.

3. Denne forordning får ikke anvendelse på virksomheten nevnt i artikkel 2 nr. 2 i direktiv 2006/123/EF.
4. Denne forordning berører ikke de gjeldende reglene på skatte- og avgiftsområdet.
5. Denne forordning berører ikke de gjeldende reglene på området opphavsrett og nærstående rettigheter, særlig ikke reglene fastsatt i europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/29/EF²².
6. Denne forordning berører ikke unionsretten på området sivilrettslig samarbeid. Samsvar med denne forordning skal ikke forstås å innebære at en næringsdrivende retter virksomhet mot medlemsstaten der forbrukeren har sitt vanlige bosted eller sin bopel i henhold til artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i forordning (EF) nr. 593/2008 og artikkel 17 nr. 1 bokstav c) i forordning (EU) nr. 1215/2012. Særlig skal en næringsdrivende som, i samsvar med artikkel 3, 4 og 5 i denne forordning, ikke blokkerer eller begrenser forbrukernes tilgang til et nettbasert grensesnitt, som ikke på bakgrunn av forbrukernes nasjonalitet eller bosted omdirigerer dem til en annen versjon av et nettbasert grensesnitt enn den de først søkte tilgang til, som ikke anvender forskjellige alminnelige vilkår for tilgang ved salg av varer eller levering av tjenester i situasjoner fastsatt i denne forordning, eller som mottar betalingsinstrumenter utstedt i en annen medlemsstat på ikke-diskriminerende grunnlag, ikke av disse grunnene alene anses for å rette virksomhet mot medlemsstaten der forbrukeren har sitt vanlige bosted eller sin bopel. Heller ikke skal denne næringsdrivende av disse grunnene alene anses for å rette virksomhet mot medlemsstaten der forbrukeren har sitt vanlige bosted eller sin bopel, dersom den næringsdrivende gir forbrukeren opplysninger og hjelp etter inngåelsen av en avtale som følger av at den næringsdrivende overholder bestemmelsene i denne forordning.
7. Artikkel 20 nr. 2 i direktiv 2006/123/EF får anvendelse i den grad denne forordning ikke fastsetter mer spesifikke bestemmelser.

Artikkel 2

Definisjoner

I denne forordning menes med

- 1) «elektronisk leverte tjenester» tjenester som leveres via internett eller et elektronisk nettverk og er av en slik art at leveringen av dem hovedsakelig er automatisert, krever minimal menneskelig medvirkning og ikke kan utføres uten informasjonsteknologi,
- 2) «formidlingsgebyr» et formidlingsgebyr som definert i artikkel 2 nr. 10 i forordning (EU) 2015/751,
- 3) «kortbasert betalingsinstrument» et kortbasert betalingsinstrument som definert i artikkel 2 nr. 20 i forordning (EU) 2015/751,
- 4) «betalingsvaremerke» et betalingsvaremerke som definert i artikkel 2 nr. 30 i forordning (EU) 2015/751,
- 5) «betalingstransaksjon» en betalingstransaksjon som definert i artikkel 4 nr. 5 i direktiv (EU) 2015/2366,
- 6) «betalingstjeneste» en betalingstjeneste som definert i artikkel 4 nr. 3 i direktiv (EU) 2015/2366,
- 7) «betalingstjenesteyter» en betalingstjenesteyter som definert i artikkel 4 nr. 11 i direktiv (EU) 2015/2366,
- 8) «betalingskonto» en betalingskonto som definert i artikkel 4 nr. 12 i direktiv (EU) 2015/2366,
- 9) «betalingsinstrument» et betalingsinstrument som definert i artikkel 4 nr. 14 i direktiv (EU) 2015/2366,
- 10) «direkte debitering» en direkte debitering som definert i artikkel 4 nr. 23 i direktiv (EU) 2015/2366,
- 11) «kreditoverføring» en kreditoverføring som definert i artikkel 4 nr. 24 i direktiv (EU) 2015/2366,
- 12) «forbruker» enhver fysisk person som handler for formål som ikke er knyttet til vedkommendes nærings-, forretnings-, håndverks- eller yrkesvirksomhet,
- 13) «kunde» en forbruker som er borger i eller har sitt bosted i en medlemsstat, eller et foretak som har sitt etableringssted i en medlemsstat, og som mottar en tjeneste eller kjøper en vare, eller søker å gjøre det, i Unionen, utelukkende med henblikk på sluttbruk,
- 14) «alminnelige vilkår for tilgang» alle vilkår og annen informasjon, herunder netto salgspriiser, som regulerer kundenes tilgang til varer eller tjenester som en næringsdrivende tilbyr for salg, som fastsettes, anvendes og gjøres til-

²² Europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/29/EF av 22. mai 2001 om harmonisering av visse sider ved opphavsrett og nærstående rettigheter i informasjonssamfunnet (EFT L 167 av 22.6.2001, s. 10).

gjengelige for allmennheten av eller på vegne av den næringsdrivende, og som gjelder dersom det ikke foreligger en individuelt framforhandlet avtale mellom den næringsdrivende og kunden,

- 15) «varer» enhver løsøregegenstand, med unntak av gjenstander som selges på tvangsauksjon eller på annen måte i henhold til lov,
- 16) «nettbasert grensesnitt» enhver programvare, herunder et nettsted eller en del av et nettsted, og applikasjoner, herunder mobilapplikasjoner, som drives av eller på vegne av en næringsdrivende, og som har til formål å gi kunder tilgang til den næringsdrivendes varer eller tjenester, med sikte på å gjennomføre en transaksjon med disse varene eller tjenestene,
- 17) «tjeneste» enhver selvstendig næringsvirksomhet som vanligvis utøves mot betaling, som omhandlet i artikkel 57 i TEUV,
- 18) «næringsdrivende» enhver fysisk eller juridisk person, privat eller offentlig, som handler for formål som gjelder den næringsdrivendes nærings-, forretnings-, håndverks- eller yrkesvirksomhet, og enhver som handler i den næringsdrivendes navn eller på den næringsdrivendes vegne.

Artikkel 3

Tilgang til nettbaserte grensesnitt

1. En næringsdrivende skal ikke ved hjelp av tekniske tiltak eller på annen måte blokkere eller begrense en kundes tilgang til den næringsdrivendes nettbaserte grensesnitt av årsaker knyttet til kundens nasjonalitet, bosted eller etableringssted.
2. En næringsdrivende skal ikke av årsaker knyttet til en kundes nasjonalitet, bosted eller etableringssted omdirigere denne kunden til en versjon av den næringsdrivendes nettbaserte grensesnitt som ved sin utforming, bruk av språk eller andre egenskaper er forskjellig fra det nettbaserte grensesnittet som kunden opprinnelig søkte tilgang til, og som gjør den spesifikk for kunder med en bestemt nasjonalitet eller et bestemt bosted eller etableringssted, med mindre kunden uttrykkelig har gitt sitt samtykke til slik omdirigering.

Dersom omdirigering skjer med kundens uttrykkelige samtykke, skal den versjonen av den næringsdrivendes nettbaserte grensesnitt som kunden opprinnelig søkte tilgang til, holdes lett tilgjengelig for denne kunden.

3. Forbudene fastsatt i nr. 1 og 2 får ikke anvendelse dersom blokkeringen eller begrensning

gen av tilgang eller omdirigeringen er nødvendig for å sikre oppfyllelse av et lovfestet krav som er fastsatt i unionsretten eller i en medlemsstats lovgivning i samsvar med unionsretten, og som den næringsdrivendes virksomhet er underlagt.

I slike tilfeller skal den næringsdrivende gi kundene en klar og spesifikk forklaring på hvorfor blokkeringen eller begrensningen av tilgang eller omdirigeringen er nødvendig for å sikre slik oppfyllelse. Denne forklaringen skal gis på det språket som brukes på det nettbaserte grensesnittet som kunden opprinnelig søkte tilgang til.

Artikkel 4

Tilgang til varer eller tjenester

1. En næringsdrivende skal ikke anvende forskjellige alminnelige vilkår for tilgang til varer eller tjenester av årsaker knyttet til en kundes nasjonalitet, bosted eller etableringssted, når kunden ønsker å
 - a) kjøpe varer fra en næringsdrivende, og disse varene enten leveres til et sted i en medlemsstat som den næringsdrivende tilbyr levering til i sine alminnelige vilkår for tilgang, eller hentes på et sted avtalt mellom den næringsdrivende og kunden i en medlemsstat der den næringsdrivende tilbyr en slik mulighet i sine alminnelige vilkår for tilgang,
 - b) motta elektronisk leverte tjenester fra den næringsdrivende, unntatt tjenester som har som hovedfunksjon å gi tilgang til og tillate bruk av opphavsrettsbeskyttede verker eller andre beskyttede arbeider, herunder salg av opphavsrettsbeskyttede verker eller andre beskyttede arbeider i immateriell form,
 - c) motta tjenester fra en næringsdrivende, unntatt elektronisk leverte tjenester, på et fysisk sted på territoriet til en medlemsstat som den næringsdrivende driver virksomhet i.
2. Forbudet fastsatt i nr. 1 skal ikke hindre næringsdrivende i å tilby alminnelige vilkår for tilgang, herunder netto salgspriser, som varierer fra medlemsstat til medlemsstat eller innenfor samme medlemsstat, og som tilbys kunder på et bestemt territorium eller bestemte kundegrupper på ikke-diskriminerende grunnlag.
3. Overholdelse av forbudet fastsatt i nr. 1 medfører ikke i seg selv at en næringsdrivende er

forpliktet til å oppfylle nasjonale lovfestede krav utenfor avtaleforhold i forbindelse med de respektive varene og tjenestene i kundens medlemsstat, eller til å underrette kundene om disse kravene.

4. Forbudet fastsatt i nr. 1 bokstav b) får ikke anvendelse på næringsdrivende som er fritatt fra merverdiavgift på grunnlag av bestemmelsene i avdeling XII kapittel 1 i direktiv 2006/112/EF.
5. Forbudet fastsatt i nr. 1 får ikke anvendelse dersom en særlig bestemmelse som er fastsatt i unionsretten eller i medlemsstatenes lovgivning i samsvar med unionsretten, hindrer den næringsdrivende i å selge varer eller levere tjenester til visse kunder eller til kunder på visse territorier.

Når det gjelder salg av bøker, skal forbudet fastsatt i nr. 1 ikke hindre næringsdrivende i å anvende forskjellige priser overfor kunder på visse territorier dersom de er pålagt å gjøre dette i henhold til medlemsstatenes lovgivning i samsvar med unionsretten.

Artikkel 5

Forbud mot forskjellsbehandling av årsaker knyttet til betaling

1. En næringsdrivende skal ikke, innenfor det utvalget av betalingsmidler som den næringsdrivende godtar, på bakgrunn av en kundes nasjonalitet, bosted eller etableringssted eller på bakgrunn av hvor betalingskontoen er plassert, hvor betalingstjenesteyteren er etablert, eller hvor i Unionen betalingsinstrumentet er utstedt, anvende forskjellige vilkår for en betalingstransaksjon dersom
 - a) betalingstransaksjonen gjøres via en elektronisk transaksjon med kreditoverføring, direkte debitering eller et kortbasert betalingsinstrument av samme betalingsvaremerke og -kategori,
 - b) autentiseringskravene er oppfylt i henhold til direktiv (EU) 2015/2366, og
 - c) betalingstransaksjonene skjer i en valuta som den næringsdrivende godtar.
2. Dersom det er objektivt begrunnet, skal forbudet fastsatt i nr. 1 ikke hindre den næringsdrivende i å holde tilbake leveringen av varene eller tjenesten inntil den næringsdrivende har fått bekreftelse på at betalingstransaksjonen er korrekt initiert.
3. Forbudet fastsatt i nr. 1 skal ikke hindre den næringsdrivende i å kreve gebyrer for bruken

av et kortbasert betalingsinstrument hvis formlingsgebyrer ikke er regulert i kapittel II i forordning (EU) 2015/751, og for de betalings-tjenestene som ikke omfattes av forordning (EU) nr. 260/2012, med mindre forbudet mot eller begrensningen av retten til å kreve gebyrer for bruken av betalingsinstrumenter i samsvar med artikkel 62 nr. 5 i direktiv (EU) 2015/2366 er blitt innført i den lovgivningen i medlemsstaten som den næringsdrivendes virksomhet er underlagt. Disse gebyrene skal ikke overstige den næringsdrivendes direkte kostnader for å bruke betalingsinstrumentet.

Artikkel 6

Avtaler om passivt salg

1. Med forbehold for forordning (EU) nr. 330/2010 og artikkel 101 i TEUV berører ikke denne forordning avtaler som i henhold til forordning (EU) nr. 330/2010 begrenser aktivt salg, eller avtaler som i henhold til forordning (EU) nr. 330/2010 begrenser passivt salg, og som gjelder transaksjoner som faller utenfor virkeområdet for forbudene fastsatt i artikkel 3, 4 og 5 i denne forordning.
2. Bestemmelser i avtaler som forplikter næringsdrivende til, med hensyn til passivt salg i henhold til forordning (EU) nr. 330/2010, å handle i strid med forbudene fastsatt i artikkel 3, 4 og 5 i denne forordning, skal automatisk være uten rettsvirkning.

Artikkel 7

Håndheving

1. Hver medlemsstat skal utpeke ett eller flere organer som skal ha ansvar for korrekt og effektiv håndheving av denne forordning.
2. Medlemsstatene skal fastsette regler om de tiltakene som får anvendelse ved overtredelse av bestemmelsene i denne forordning, og skal sikre at de gjennomføres. De fastsatte tiltakene skal være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende.
3. Tiltakene nevnt i nr. 2 skal meddeles Kommisjonen og offentliggjøres på Kommisjonens nettsted.

Artikkel 8

Hjelp til forbrukerne

Hver medlemsstat skal utpeke ett eller flere organer med ansvar for å gi forbrukerne praktisk hjelp i tilfelle av en tvist mellom en forbruker og en

næringsdrivende i forbindelse med anvendelsen av denne forordning.

Artikkel 9

Revisjonsklausul

1. Kommisjonen skal innen 23. mars 2020 og deretter hvert femte år framlegge en rapport om evalueringen av denne forordning for Europaparlamentet, Rådet og Den europeiske økonomiske og sosiale komité. I den forbindelse skal Kommisjonen ta hensyn til forordningens samlede virkning på det indre marked og på e-handelen over landegrensene, særlig den mulige økte administrative og økonomiske byrden som påføres næringsdrivende ved at det finnes forskjellige gjeldende regelverk på området forbrukeravtalerett. Denne rapporten skal om nødvendig følges av et forslag om endring av denne forordning på bakgrunn av den juridiske, tekniske og økonomiske utviklingen.
2. Den første evalueringen nevnt i nr. 1 bør utføres særlig med sikte på å vurdere virkeområdet for denne forordning og omfanget av forbudet fastsatt i artikkel 4 nr. 1 bokstav b), og om denne forordning også bør få anvendelse på elektronisk leverte tjenester som har som hovedfunksjon å gi tilgang til og tillate bruk av opphavsrettsbeskyttede verker eller andre beskyttede arbeider, herunder salg av opphavsrettsbeskyttede verker eller andre beskyttede arbeider i immateriell form, forutsatt at den næringsdrivende har de nødvendige rettighetene for de relevante territoriene.

Artikkel 10

Endringer av forordning (EU) nr. 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og direktiv 2009/22/EF

1. I vedlegget til forordning (EF) nr. 2006/2004 skal nytt nummer lyde:
 - «22. Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302 av 28. februar 2018 om tiltak mot uberettiget geoblokking og andre former for forskjellsbehandling på bakgrunn av kunders nasjonalitet, bosted eller etableringssted i det indre marked, og om endring av forordning (EF) nr. 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og direktiv 2009/22/EF (EUT L 60 I av 2.3.2018, s. 1),

bare når kunden er en forbruker som definert i forordningens artikkel 2 nr. 12.»

2. I vedlegget til forordning (EU) 2017/2394 skal nytt nummer lyde:
 - «27. Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302 av 28. februar 2018 om tiltak mot uberettiget geoblokking og andre former for forskjellsbehandling på bakgrunn av kunders nasjonalitet, bosted eller etableringssted i det indre marked, og om endring av forordning (EF) nr. 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og direktiv 2009/22/EF (EUT L 60 I av 2.3.2018, s. 1), bare når kunden er en forbruker som definert i forordningens artikkel 2 nr. 12.»
3. I vedlegg I til direktiv 2009/22/EF skal nytt nummer lyde:
 - «16. Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302 av 28. februar 2018 om tiltak mot uberettiget geoblokking og andre former for forskjellsbehandling på bakgrunn av kunders nasjonalitet, bosted eller etableringssted i det indre marked, og om endring av forordning (EF) nr. 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og direktiv 2009/22/EF (EUT L 60 I av 2.3.2018, s. 1).»

Artikkel 11

Sluttbestemmelser

1. Denne forordning trer i kraft den 20. dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.
Den får anvendelse fra 3. desember 2018.
2. Imidlertid får artikkel 6 anvendelse fra 23. mars 2020 på bestemmelser i avtaler inngått før 2. mars 2018 som er i samsvar med artikkel 101 i TEUV og med eventuelle tilsvarende regler i nasjonal konkurranselovgivning.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel 28. februar 2018.

For Europaparlamentet

L. PAVLOVA

President

For Rådet

A. TAJANI

Formann

Erklæring fra Kommisjonen

Kommisjonen merker seg teksten i artikkel 9, som Europaparlamentet og Rådet er blitt enige om.

Uten at det berører Kommisjonens initiativrett i henhold til traktaten, ønsker Kommisjonen i denne forbindelse å bekrefte at i samsvar med artikkel 9 vil den i sin første evaluering av denne forordning, som skal foreligge innen to år etter forordningens ikrafttredelse, nøye vurdere hvordan forordningen er gjennomført og har bidratt til at det indre marked virker på en tilfredsstillende måte. I den forbindelse vil den ta hensyn til de økende forventningene fra forbrukerne, særlig fra dem som ikke har tilgang til opphavsrettsbeskyttede tjenester.

Som en del av evalueringen vil den også foreta en grundig analyse av gjennomførbarheten og de mulige kostnadene og fordelene ved eventuelle endringer av forordningens virkeområde, særlig med hensyn til muligheten for å fjerne fra artikkel 4 nr. 1 bokstav b) utelukkelsen av elektronisk

leverte tjenester som har som hovedfunksjon å gi tilgang til og tillate bruk av opphavsrettsbeskyttede verker eller andre beskyttede arbeidere, dersom den næringsdrivende har de nødvendige rettighetene for de relevante territoriene, idet det tas behørig hensyn til de sannsynlige virkningene som enhver utvidelse av denne forordnings virkeområde vil få for forbrukere og virksomheter, og for de berørte sektorene, i hele Den europeiske union. Kommisjonen vil også nøye undersøke om eventuelle gjenværende uberettigede begrensninger på bakgrunn av nasjonalitet, bosted eller etableringssted bør fjernes i andre sektorer, herunder de som ikke omfattes av direktiv 2006/123/EF, og som også er unntatt fra forordningens virkeområde i henhold til dens artikkel 1 nr. 3, for eksempel tjenester på transportområdet og audiovisuelle tjenester.

Dersom Kommisjonen i sin evaluering konkluderer med at forordningens virkeområde må endres, vil den sammen med evalueringen legge fram et forslag til regelverk for dette formål.

Vedlegg 2

**Decision of the EEA Joint
Committee No 311/2019
of 13 December 2019
amending Annexes X
(Services in general) and
XIX (Consumer Protection)
to the EEA Agreement**

THE EEA JOINT COMMITTEE,

Having regard to the Agreement on the European Economic Area (“the EEA Agreement”), and in particular Article 98 thereof,

Whereas:

- (1) Regulation (EU) 2018/302 of the European Parliament and of the Council of 28 February 2018 on addressing unjustified geo-blocking and other forms of discrimination based on customers’ nationality, place of residence or place of establishment within the internal market and amending Regulations (EC) No 2006/2004 and (EU) 2017/2394 and Directive 2009/22/EC¹, as corrected by OJ L 66, 8.3.2018, p. 1, is to be incorporated into the EEA Agreement.
- (2) Annexes X and XIX to the EEA Agreement should therefore be amended accordingly,

HAS ADOPTED THIS DECISION:

Article 1

The following is inserted after point 3a (Commission Implementing Decision 2014/89/EU) of Annex X to the EEA Agreement:

- ‘4. **32018 R 0302**: Regulation (EU) 2018/302 of the European Parliament and of the Council of 28 February 2018 on addressing unjustified geo-blocking and other forms of discrimination based on customers’ nationality, place of residence or place of establishment within the internal market and amending Regulations (EC) No 2006/2004 and (EU) 2017/2394 and Directive 2009/22/EC (OJ L 60I, 2.3.2018, p. 1), as corrected by OJ L 66, 8.3.2018, p. 1.

¹ OJ L 60I, 2.3.2018, p. 1.

**EØS-komiteens beslutning
nr. 311/2019 av
13. desember 2019 om
endring av EØS-avtalens
vedlegg X (Generelle
tjenester) og vedlegg XIX
(Forbrukervern)**

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt EØS-avtalen, særlig artikkel 98, og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302 av 28. februar 2018 om tiltak mot uberettiget geoblokking og andre former for forskjellsbehandling på bakgrunn av kunders nasjonalitet, bosted eller etableringssted i det indre marked, og om endring av forordning (EF) nr. 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og direktiv 2009/22/EF¹, rettet ved EUT L 66 av 8.3.2018, s. 1, skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 2) EØS-avtalens vedlegg X og XIX bør derfor endres –

TRUFFET DENNE BESLUTNING:

Artikkel 1

I EØS-avtalens vedlegg X, etter nr. 3a (Kommissjonens gjennomføringsbeslutning 2014/89/EU), skal nytt nr. 4 lyde:

- «4. **32018 R 0302**: Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302 av 28. februar 2018 om tiltak mot uberettiget geoblokking og andre former for forskjellsbehandling på bakgrunn av kunders nasjonalitet, bosted eller etableringssted i det indre marked, og om endring av forordning (EF) nr. 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og direktiv 2009/22/EF (EUT L 60I av 2.3.2018, s. 1), rettet ved EUT L 66 av 8.3.2018, s. 1.

¹ EUT L 60I av 2.3.2018, s. 1.

The provisions of the Regulation shall, for the purposes of this Agreement, be read with the following adaptations:

- (a) As regards the EFTA States, Article 1(6) shall not apply.
- (b) In Article 2(17), the words “Article 57 TFEU” shall read “Article 37 of the EEA Agreement”.
- (c) In Articles 3(3) and 4(5), the words “Union law” shall read “the EEA Agreement”.
- (d) In Article 4(4), as regards the EFTA States, the words “the provisions of Chapter 1 of Title XII of Directive 2006/112/EC” shall read “special national rules for small enterprises”.
- (e) In Articles 6(1) and 11(2), the words “Article 101 TFEU” shall read “Article 53 of the EEA Agreement”.
- (f) In Article 11(2), as regards the EFTA States:
 - (i) the words “2 March 2018” shall read “the date of entry into force of Decision of the EEA Joint Committee No 311/2019 of 13 December 2019”;
 - (ii) the words “23 March 2020” shall read “two years after the date of entry into force of Decision of the EEA Joint Committee No 311/2019 of 13 December 2019”.

Article 2

The following indent is added in points 7d (Directive 2009/22/EC of the European Parliament and of the Council) and 7f (Regulation (EC) No 2006/2004 of the European Parliament and of the Council) of Annex XIX to the EEA Agreement:

- **32018 R 0302:** Regulation (EU) 2018/302 of the European Parliament and of the Council of 28 February 2018 (OJ L 60I, 2.3.2018, p. 1), as corrected by OJ L 66, 8.3.2018, p. 1.’

Article 3

With effect from 17 January 2020, the following shall be added in point 7f (Regulation (EU) 2017/2394 of the European Parliament and of the Council) of Annex XIX to the EEA Agreement:

- ‘, as amended by:
 - **32018 R 0302:** Regulation (EU) 2018/302 of the European Parliament and of the Council of 28 February 2018 (OJ L 60I, 2.3.2018, p. 1), as corrected by OJ L 66, 8.3.2018, p. 1.’

Forordningens bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:

- a) Med hensyn til EFTA-statene får artikkel 1 nr. 6 ikke anvendelse.
- b) I artikkel 2 nr. 17 skal ordene «artikkel 57 i TEUV» forstås som «artikkel 37 i EØS-avtalen».
- c) I artikkel 3 nr. 3 og artikkel 4 nr. 5 skal ordene «unionsretten» forstås som «EØS-avtalen».
- d) I artikkel 4 nr. 4, med hensyn til EFTA-statene, skal ordene «bestemmelsene i avdeling XII kapittel 1 i direktiv 2006/112/EF» forstås som «særlige nasjonale regler for små bedrifter».
- e) I artikkel 6 nr. 1 og artikkel 11 nr. 2 skal ordene «artikkel 101 i TEUV» forstås som «artikkel 53 i EØS-avtalen».
- f) I artikkel 11 nr. 2, med hensyn til EFTA-statene:
 - i) skal ordene «2. mars 2018» forstås som «ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember 2019»,
 - ii) skal ordene «23. mars 2020» forstås som «to år etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 311/2019 av 13. desember 2019».

Artikkel 2

I EØS-avtalens vedlegg XIX nr. 7d (europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/22/EF) og 7f (europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2006/2004) skal nytt strekpunkt lyde:

- «– **32018 R 0302:** Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302 av 28. februar 2018 (EUT L 60I av 2.3.2018, s. 1), rettet ved EUT L 66 av 8.3.2018, s. 1.»

Artikkel 3

I EØS-avtalens vedlegg XIX nr. 7f (europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/2394) tilføyes følgende med virkning fra 17. januar 2020:

- «, endret ved:
 - **32018 R 0302:** Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/302 av 28. februar 2018 (EUT L 60I av 2.3.2018, s. 1), rettet ved EUT L 66 av 8.3.2018, s. 1.»

Article 4

The text of Regulation (EU) 2018/302, as corrected by OJ L 66, 8.3.2018, p. 1, in the Icelandic and Norwegian languages, to be published in the EEA Supplement to the *Official Journal of the European Union*, shall be authentic.

Article 5

This Decision shall enter into force on 14 December 2019, provided that all the notifications under Article 103(1) of the EEA Agreement have been made².

Article 6

This Decision shall be published in the EEA Section of, and in the EEA Supplement to, the *Official Journal of the European Union*.

Done at Brussels, 13 December 2019.

*For the EEA Joint Committee
The President*

Gunnar Pálsson

*The Secretaries
To the EEA Joint Committee*

Hege M. Hoff

Mikołaj Karłowski

Artikkel 4

Teksten til forordning (EU) 2018/302, rettet ved EUT L 66 av 8.3.2018, s. 1, på islandsk og norsk, som vil bli kunngjort i EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 5

Denne beslutning trer i kraft 14. desember 2019, forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1 er inngitt².

Artikkel 6

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

Utferdiget i Brussel, 13. desember 2019.

For EØS-komiteen
Gunnar Pálsson
Formann

² Constitutional requirements indicated.

² Forfatningsrettslige krav angitt.

